

Taxa postală plătită în num. No. 224.715 929.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10
Telefon: 9-77. Előfizetési Havi: 110, negyedévi: 400, évi: 1400. Egyszeri: 10. Földre: 20. Félév: 60. Detés: KELE. Zsidóságunk: Keink: rás megj.

1. Híresztető Robert Budapest

21. Híresztető Budapest

21. Híresztető Budapest

KELET

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lei

Bérmertelen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő, Felelős szerkesztő Jámor Ferenc, Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 3.

Szerda, 1932 aug. 31.

5692. ÉV AB 29. XV. ÉVI. 193. SZÁM

A megrendelt hamisítás

Nem tetszik nekünk sehogysem ez az egész bélyeghamisítási história. Nem tetszik még pedig azért, mert az egyik főleplező azonos azzal a sziguranca inspektorral, akit nemrégiben hasonló módon lepleztek le többszörösen is. Egy kicsit a börtönben, egy kicsit az ideggyógyszaton üdült még nemrégiben ez a főinspektor, akit persze annak idején felfüggesztettek és most anélkül, hogy az ellene indított számos bírói eljárás véget ért volna, mint valami poraitól feleledt Phoenix madár, újból feltűnt a bukaresti sziguranca egyik részortjának az élén és ilyen jó fogást csinált. Mentől jobban forgatja az ember ezt az ügyet, annál valószínűbb, hogy néhány ember keresni akart a bélyeghamisítókon. Azért ugratták be őket. Ki pénzre akart keresni rajtuk, ki dícsőséget. A felfüggesztett inspektor például dícsőséget, hogy legalább mint ügyes rendőr rehabilitálja magát. Így azonban nem kunszt rendőrnök lenni. Megszervezni a bünt és aztán leleplezni, tulságosan egyszerű dolog, az államnak pedig prémium címén sok pénzbe kerül ez a rendőri talentum. Kezd nálunk különben is nagyon divatba jönni az efféle sziguranca tevékenység. Azt lehetné az ember, hogy Románia nagyon becsületes ország. Nincsenek benne nagystilű gonosztevők és nincsenek nagystilű büntények, úgy, hogy a sok sziguranca inspektorok az égvilágon semmi dolga sincsen és hogy el ne bosszúsáskodjanak, kreálnak ők maguk szenzációs bűneseteket. Nem a bélyeghamisítókat védjük. Az ő dogukat elintézi majd a bíróság. Az azonban igazán ránk is tartozik, hogy hivatalos közegek ne rendeljenek bélyeghamisítást. Hagyják békét az embereket, ha nem akarnak maguktól hamisítani és szüntessék meg végre a középorkból itt felejtett beugratást.

A meztelen adóvégrehajtó

Istenem, milyen szép és lélekemelő dolog lehet az, amikor az ember kacaghat, mulathat azon, hogy az adóvégrehajtó el akarja cipelni utolsó párnáját vagy utolsó ingét. Nekünk, bizony, sohasem jutott volna eszünkbe az, hogy az adóvégrehajtás művelése a keserűség és a kétségbeesés kivül egyéb szórakozást is tud nyújtani. A mi végrehajtóinkban és főképpen adóalanyainkban ugyiltszik hajszálni humorérzék sincs az ilvemi iránt. De annál több van ebből Magyarországon, ahol a litológ sokkal mélyebben turkál a krikakondja, mint nálunk. Mert ha nincs kenyér, legalább cirkusz legyen. Hát a görögösi parasztek olyan ingyenkuszt kaptak a „maguk pénzéért”, amilyet még sokiaág táplálkozhatnak. A görögösi parasztagzda ugyanis, akit egy állítólagos tehetségtelen adóvégrehajtó ijesztett meg szigorával, nem tört ki asszonyi sirámba és nem tördelte meg kezét, mint ahogy ez nálunk szokás ilyen esetekben. Hanem valami egészen mást, valami egészen eredeti művelt. Cikornyás káromkodással rivalt rá az adógaras szigorú behajtójára, majd amikor ez sem használt: meztelenre vetkőztette a „tintanyaló” uraságot és a végrehajtási jegyzőkönyvekkel ragasztotta tele meztelen testét. Az egész falu szívből fakadó hahotával nézte végig, amint a bátor parasztagzda a csirizes jegyzőkönyvektől ékeskedő végrehajtót kihajította a faluból. Nálunk csak keseregni tudnak az adóvégrehajtások szenvedő hősei és vajjon kinek jutna eszébe ilyen vicces megoldás, amikor a végrehajtó jelenléte agyonmarcangolja lelkét. Nálunk mindig diadalmas szigorral hagyják el a végrehajtók a letarolt családi hajlékot. Pedig nálunk sincs kenyér. És bizony ránkérne már egy kis cirkusz legalább. És nemcsak ránk, hanem főképpen az adóvégrehajtókra. Ugyiltszik azonban, nálunk még nem elég nagy a krízis, Nekünk még sok-sok

A Zsidó Párt sikere az állampolgárságért való harcban

Popovici igazságügyminiszter törvényjavaslatot készített az állampolgársági listákból kimaradtak érdekében

1933 szeptember 1-ig lehet majd az állampolgársági listákba való felvételre jelentkezni

Bucuresti-Bukarest, augusztus 30. A Zsidó Párt intervenciójának és dr. Marton Ernő parlamenti felszólalásának váratlanul gyors eredménye támadt. Popovici Mihály igazságügyminiszter egyszakaszos törvényjavaslatot terjesztett a parlament elé, amely még ebben az ülészakban megszavazásra kerül. A miniszter törvényjavaslata a következőket tartalmazza: Az 1924 febr. 24-iki törvény 67-ik szakasza alapján 1928 dec. 31-ig megállapított határidő az állampolgársági listákba való felvételre szóló jelentkezések részére 1933 szept. 1-ig meghosszabbították. Popovici törvényjavaslatát a következőkkel indokolja: Az állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről szóló 1924 febr. 24-iki törvény megengedi utólagos felvételét az állampolgársági listákra azoknak, akiknek joguk van az állampolgárságra, de az összeírás alkalmával távol voltak és nem jelnetkeztek. Az 1928. évi jul. 2-iki törvény külön lehetőséget nyújtott azoknak, akik az összeírásból kimaradtak, hogy kérvényeiket utólag benyújthassák. A törvényben megállapított határidőig, 1928 dec. 31-ig azonban nem mindannyian nyújtották be kérvényeiket, akik arra jogosultak. Még sokan vannak, akiknek állampolgársága a törvényhozó intencióinak megfelelően rendezendő és ezeknek a számára méltányos új határidő nyújtása 1933 szept. 1-ig, amely alatt mindenki megszerezheti a kérvényhez előírt okmányokat. Popovici Mihály törvényjavaslata, amelyet elsősorban a Zsidó Párt könyvelhet el sikerének, igen jó hatást váltott ki úgy a parlamentben, mint a sajtóban, amely elismeréssel van a miniszter és a kormány megértő lépéséért.

A német fegyverkezési egyenlőségről tárgyalt Herriot Sir Herbert Samuel angol belügyminiszterrel Jersey angol szigeten

Anglia nem járul hozzá a német fegyverkezési egyenlőség megvalósításához

Párizs, aug. 30. Herriot Chautemps belügyminiszter kíséretében a La Manche csatornában levő Jersey angol szigetre érkezett sir Herbert Samuel angol belügyminiszter látogatására. Érkezésekor a parton nagy tömeg lelkesen éltette a francia kormányférfiakat. A francia miniszterelnök hangoztatta a sajtó képviselői előtt, hogy utazásának csak látogatás jellege van s ezenfelül adatokat szeretne gyűjteni a szigeten tartózkodása alatt Victor Hugóról megírandó könyvéhez, aki mint ismeretes, hosszabb ideig élt a szigeten. Erre az újságírók megkérdezték Herriot miniszterelnököt, mikor óhajítja könyvét nyilvánosságra hozni. A miniszterelnök a

kérdésre ezt a választ adta: Bukásomtól számított 2-3 év múltán bizonyára, mert most a kormányelnökség teendői némiképpen lehetetlenné teszik, hogy intenzíven foglalkozzam irodalomtörténeti tanulmányokkal. A Journal des Débats szerint az angol-francia kormányférfiui találkozáson szóba került a leszerelés és a világgazdasági konferencia ügye, valamint a németek fegyverkezési egyenlőségre vonatkozó igénye, amellyel kapcsolatban német kormány részről azt híresztelték, hogy hivatalos angol helyen nem fogadják akadályt gördíteni igényük valószínűsége felé. A lap ezt kétségbe vonja.

keserűséget kell magunkba innunk, hogy képesek legyünk levetkőztetni a végrehajtó urakat. Nekünk még szenvedni és edződni kell ahhoz, hogy mi is: nevetni, hahotázni tudjunk azon a művelten, amit keserű szájbígyesztéssel neveznek ma az emberek adóvégrehajtásnak...

Keleti ántant

körvonalai rajzolódni ki a külpolitika egén, melynek legjellemzőbb vonása az, hogy a nemrég még blokált, elszigetelt Szovjetország jótssza benne a főszerepet. A hajdani két legnagyobb ellenség: Szovjetország és Lengyelország ma egy diplomáciai vonalon haladnak ama Németország ellen, mely elédigi legközelebb állott a szovjet szívéhez. A kialakuló antant harmadik komponense: Törökország már régen teljes szívvel, lélekkel áll a szovjet mellett. Természetesen ez az új külpolitikai alakulat sem a véletlen műve. Oroszországot éppúgy a hitlerizmus előretörése kényszeríti arra, hogy Lengyelország szövetsége felé orientálódjon, mint ahogyan Lengyelországot is a német kardcsörtetés

kényszeríti Oroszország mellé. Törökország nem közvetlen veszélyeztetettsége miatt vonulna be ebbe az antantba, de inkább gazdasági érdekei következtében, melyek ma egy vonalon futnak a szovjetével. Ez az új antant-koncepció kétségkívül nagyjelentőségű. Nemcsak azt jelenti, hogy Szovjetország külpolitikai elszigeteltségéből az aktív, főleg kelet-európai vonatkozásban aktív tényezők sorába lép, hanem azt is, hogy a német militarista reneszánsz álmát máris erőteljesen zavarja s így a béke egyik fontos tényezőjévé lép elő. Az orosz mumus helyébe most a német mumus lépett, ami annyit jelent, hogy az u. n. szovjetellenes front egysége megtörtött és Oroszország körül mintegy védelmi hálóként épül ki — tényleges akaratuk ellenére — néhány jelentős kelet-európai állam kényszerű szövetsége. És ez a tény az európai, főleg a kelet-európai egyensúly szempontjából jelentős változások lehetőségét tartogatja számunkra, az erőviszonyok egy beláthatatlan irányú átcsoportosítását, mely a béke és az általános külpolitika szempontjából még nagy meglepetéseket hozhat.

VILÁG TÖKRÉ

Az ottavai konferencia

Irta Henderson Arthur volt angol külügyminiszter

Az ottavai brit birodolmi konferencia nem jelenti új gazdasági politika kezdetét, sajnos, csak megerősíti Anglia elfordulását a tradicionális szabadkereskedelmi politikától. Ez a történeti jelentőségű változás azonban már az ottavai kongresszus előtt bekövetkezett és Ottavában csak elmélyítették a vámkorlátozásokra való hajlandóságot. Ebből az következik, hogy az ottavai tárgyalások nem sokat segítettek abban az irányban, hogy a világ gazdaságot megszabadítsák azoktól a súlyos terhektől, amelyek a háború óta ránehezednek a világkereskedelemre. Mégis van valami örömdetes is ebben a konferenciában. Ujra beigazolódtott, hogy úgy gazdasági, mint politikai téren a nemzetközi együttműködés vezethet el a világproblémák megoldásához. A brit világbirodalom határain túl az ottavai konferencia balsejtelmeket keltett és minden államban, amely kereskedelmi összeköttetésben áll Angliával, aggodalommal tekintenek a jövő elé, amely a még intenzívebben folytatott gazdasági háborút jelenti. Ebben az aggodalomban tulszások is vannak, mert Ottavában semmi sem történt, ami arra engedne következtetni, hogy Anglia az impérium élén a gazdasági imperializmust akarná megvalósítani. Éppen ellenkezően az angol imperialistáknak az ottavai tárgyalások megmutatták a veszélyeket és a nehézségeket, amelyek elkerülhetetlenül bekövetkeznek, ha a kereskedelem útjainak lezárását akarná folytatni.

Voltak, akik Ottavában a gazdasági imperializmus szószólóiként léptek fel, de nem ők határozták meg a konferencia politikáját. Az ottavai tárgyalások főnyaga a brit világbirodalom keretein belül a tökéletes kereskedelmi szabadság megteremtésének kérdése volt. Ezt meg lehetett volna csinálni a protekciós vámpolitika betartásával, ha a dominiumok kormányai hajlandók lettek volna erről a kérdéstről tárgyalni. Arról is lehetett volna tárgyalni, hogy a vámokat leszállítsák, mert hiszen a vámhatárok a népek gazdasági felszabadulásának akadályai. Ha az angol vámtarifa súlyosabbá tette a nemzetközi gazdasági helyzetet, a komplikált problémák még bonyolódottabbá változtatták, de mégis azt lehetett remélni, hogy az angol politika a vámtarifát csak eszköznek tekinti, amellyel a nemzetközi kereskedelemben kölcsönös engedményeket érhet el. Ezt a reményiséget Ottavában alaposan tönkre tették. Úgy látszik, hogy a dominiumokkal olyan megállapodásokat létesítettek, amelyek lehetetlenné teszik az angol vámtarifának más államokkal szemben való megváltoztatását. Ottavában úgy dolgoztak, hogy — és ezt meg kell mondani — alig van lehetőség arra, hogy a brit impérium területén, sőt az egész világon le lehessen szállítani a vámokat.

Az angol delegáció feladata, amint vezetője Stanley Baldwin mondotta, „az angol kereskedelem kiterjesztése a vámok csökkentésével, — az impérium tagjai számára.”

Ez annyit jelent, hogy a dominiumokban változtatni kell a vámtarifákon és hogy Anglia a dominiumok részére úgy ad kedvezményeket, hogy más államokkal szemben felemeli az angol vámvételeket. Ez volt a legkellemesebb a dominiumoknak, ezért vitakoztak hetekig az ottavai konferencián.

Ebben a szatocszkodó alkudozásban elveszték a világkereskedelem nagy érdekei, mert minden résztvevő állam csak a maga érdekeivel törődött.

A konferencia egész sor kereskedelmi szerződést teremtett meg Anglia és a dominiumok között, amelynek szövege azonban még ismeretlen. Az a kérdés, hogy azok az enegedmények, amelyeket az anyaország az egyes dominiumoknak adott, a szabad kereskedelem felé vezetnek-e? Nem igen hisszük. A buzapreferencia újra bevezeti az élelmiszer vámot, amely ellen az angol nép három generáción keresztül harcolt. A hus-preferencia a szabad élelmiszer behozatal elvét sérti meg. Ez áll a sertés, a tejtermék és a gyümölcs behozatalára vonatkozó szerződésekre is. Az angol delegációnak nehéz dolga lesz, ha az angol néppel el akarja hitetni, hogy ezek a szerződések a szabad kereskedelem felé vezető utat jelentik. Bizonyos az, hogy az angol gyártmányok exportjáért drága árat kell fizetni a dominiumok részére az angol népnek.

Már az első peretől fogva olyan jelentések érkeztek Ottavából, hogy a dominiumok, elsősorban Kanada megkövetelik az ellenértékét annak, hogy piacakra beengedik az angol iparcikkeket. Kanadában preferenciális jogok illetik meg az angol árukat, de csak a papíron, mert a valóságban mindenféle kereskedelmi korlátozások teszik vitássá ezt a jogot, mert a kanadai gyárosokat meg akarták védelmezni a nagyobb versenyképességű angol gyárokkal szemben. Ezért volt a nagy ellenállás az ottavai konferencián és ezért volt olyan nehéz megegyezésre jutni.

Az én véleményem szerint a világproblémák megoldása csak úgy lehetséges, ha szakítunk a most is látott krajcáros alkudozó politikával és nagyszabású, általános vámpolitikai intézkedésekkel szinte drasztikusan végső elhatározással leromboljuk a vámfalakat. Ezt vártuk Ottavától a britvilágbirodalomra nézve. Ottavában családunk és az én véleményem az, hogy az ottavai konferencia eredményei a most következő világgazdasági konferencia munkáját végtelenül megnehezítették, de lehet az is, hogy éppen az ottavai eredmények mutatták meg a legvilágosabban, hogy csak a nemzetközi együttműködéssel és csak a nemzetközi jószándékkal lehet meggyógyítani a szörnyű bajokban szenvedő világgazdaságot.

Ujdonság! **Ujdonság!**

JOSEPH ROTH

HIOB

c. regénye.

Ara 84 lej

Heine óta még egyetlen író sem dolgozott fel zsidó tárgyat olyan ragyogó és emelkedett nyelven, olyan feledhetetlenül megkapó szép képekben, az élmény akora tűzéssel és mélységgel, mint Joseph Roth „Hiob” c. regényében. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltés előzetes beküldése mellett, (bélyegben is) vagy utánvétellel.

WELLS H. G.

Minden kötet egész vászonban kötve, gyönyörű papírra nyomtatva, kötetenként 60 lej. 1. Anna Veronika. 2. Az istenek elede. 3. Kipps. 4. A láthatatlan ember. 5 és 6. William Clissold világa. 7. Mr. Polly lázadása. 8. Amikor az üstökös eljön. 9. Egyelőre. 10. Elet és kaland. 11 és 12. Tono Bungay. 13. Mr. Britling. 14. Csodálatos történetek. 15. Az álom. 16. Bealby. 17. Mr. Levisham és a szerelem. 18. A tengeri tündér. 19 és 20. A szenvedélyes barátok. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában összeg és portóköltés előzetes beküldése utánvétellel.

Nincsen semmi kétség:

Senki a „Lanusz-krémet”, sem „csoda-krémet”, sem „utazatok” nem pótolhatják a

NIVEA-CRÉME-T.

Mert az egész világon nincsen más krém, amely szintén a bőrpótló euczerit tartalmazná, pedig: **ez az alapja a Nivea Crémének a bőrpótló hatására. Tehát: Csak Nivea Crémet és semmi mást!**

Irország bojkottálja az angol árut

Nagy tüntetések voltak Dublinban az angol iparcikkek ellen

Dublin, aug. 30. A városban nagy tüntetések voltak az angol ipar ellen és a tüntetők nagy táblákat hordoztak az utcákon végig, amelyek felírásai az angol áru bojkottálására hívják fel a lakosságot.

A tüntetők követelték, hogy egészen el minden angol árut, csak az angol szentet ne, hanem azt másképp semmisítsék meg. A tüntetés híre Angliában nagy feltűnést keltett és a sajtó élénken kommentálja az eseményeket.

Tizenötezer ember esett el eddig a brazillai polgárháborúban

A kormánycsapatok új offenzívára készülnek

Rio de Janeiro, aug. 30. A Reuter ügynökség jelentése szerint a brazillai polgárháború során eddig nem kevesebb, mint 15.000 ember vesztette életét.

Ezt a számot csak fentartással kell fogadni, mivel a mostani nagy zűrzavarban teljesen lehetetlen az adatok helyességét ellenőrizni.

A Cruzeiro és Sao Paulo mellett táborozó kormányhaderők csapatokat

küldtek ki, mert a kormány megint offenzívát akar indítani a felkelők ellen. Az északi front felülvizsgálása után, a frontszakasz kiterjedése 150 mérföld Monteiro tábornok kijelentette, hogy minden előkészület megtörtént már az új offenzíva megindítására és a csapatok helyzete a legkedvezőbb jelekkel biztat a küszöbön álló összecsapás várható eredményére nézve.

A monopól azt követeli a kis trafikosoktól, hogy tizenötezer lej értékű árujuk legyen állandóan raktáron

Cluj-Kolozsvár, aug. 30. A monopól igazgatóság nyomtatott körlevelet küldött szét az összes kolozsvári kis trafikosokhoz, amelyben olyan lehetőségeket követel, amelyek szinte párját ritkítják. Most, amikor a gazdasági válság már a mélypontján is alul van, azt kívánják a nagy gonddal élő kis trafikosoktól, hogy 15 ezer lej értékű dohányműt tartsanak állandóan raktáron. Ellenkező esetben a trafikengedélyt bevonják tőlük.

A monopól rendelete minden törvényes alapot nélkülöz, de az emberiséget is. Manapság, amikor az emberek még a dohányszárban is a minimumra szállították le igényeiket, amikor a trafikokban a forgalom a minimumra esett

le, akkor igazán nem lehet azt kívánni, hogy egy minden igényt kielégítő raktárt tartson fel egy kis trafik. Annál is inkább lehetetlen a monopól kívánsága, mert a kis trafikoknak megvan a megszokott vevőkörük s a trafikos tudja a vásárlóközönsége felvevő képességét s csak annyi cigarettát rendel, amennyi feltétlenül szükséges. Nem kapnak a trafikosok olyan nagy százalékos monopóltól, hogy ilyen antiszociális követeléssel felléphetnének velük szemben. Bizonyosan hisszük, hogy a monopól igazgatósága nem fogja végrehajtani ezt az érthetetlen rendelkezést és nem fogják növelni a munkanélküliek számát.

Mi áll a csillagokban?

A leghirebb bécsi asztrológus csalási bűnpöre

A csillagokban minden meg van írva. Legalább is a csillagjósok szerint.

Viszont a bécsi államügyészségnek éppen ellenkező a véleménye s ezért csalás és zsarolás címén bíróság elé állította Edmund Herz-t, az ismert és széles körökben közkedvelt asztrológust.

Herz aránylag még fiatal ember, alig harminchároméves, de máris tekintélyes csillagjós multra tekinthet vissza. Iskolákat ugyan nem végzett és az asztrológiából is csak párhónapos kurzust hallgatott egy népszerű csillagászati társaságban, de ez elégedő volt neki ahhoz, hogy „üzletét” a belváros egyik előkelő utcájában megnyissa a nagyközönség számára.

A csillagokból ugyan kiolvasható —

állítólag — a múlt és a jövő minden titka, de ezek közül a titkok közül Herz-et csak a házasságtörések, a törvénytelen születések és mellékesen a betegségek érdekelték. Ugy okoskodott, hogy ezekből lehet a legkönnyebben pénzt csinálni, mert a féltékeny emberek és a betegek a leghiszékenyebbek.

Márpedig a csillagjósok az a hiszékenység, ami a hálnak a víz.

Üzletfeleit apróhirdetéssel szerezte. Aki betévedt a csillagboltba, az Herz kuncsaftja maradt örökre, nem csak azért, mert értett hozzá, hogy mindig azt jósolja, ami a látogatót a legjobban érdekli, hanem mert a legsajátságosabb eszközökkel is kényszeríteni tudta üzletfeleit arra, hogy anyagi támogatásu-

kat meg ne vonják tőle.

Ilyen eset miatt került a vádlottak padjára is. Volt egy állandó kliense, egy gazdag kereskedő, akit sokáig hitegetett, hogy ha egyszer a csillagok konszultációja kedvező lesz, kigyógyítja reumájából. Minthogy a beteg kezdett másfél év után némileg türelmetlenkedni, Herz jónak látta, hogy ráijesszen és azt jósolta neki, hogy meg fog a fia halni. Erre a kereskedő annyira dühbe jött, hogy otthagya, mégpedig fizetés nélkül.

Herz nem az a fiú, akivel ilyesmit lehet csinálni. Felkereste a felingerült apát és megfenyegette, hogy ha nem fizet, akkor közli a feleségével, hogy ura szeretőt tart.

Hogy honnan tudja ezt Herz?

Nem a csillagokból, hanem egy házmesternétől. Az ügyfélnek mindenesetre azt mondta, hogy a házasságtörésről a Szíriuszról értesült. A kikapós férj nem hitte ezt el és feljelentette Herzt zsarolásért.

Herz mester kitartott a bíróság előtt is amellett, hogy ő az információt kiadó csillagokból meríti.

Az angol csillagvizsgáló segítségével — mondotta — képes vagyok negyedórányi pontossággal kiszámítani bárkinek a születési idejét, miközben céloz az egész nativitást megállapítani.

A főtárgyalási elnök felkérte Herzt, hogy ne használjon olyan frázisokat, amiket maga sem ért. A vádlott azonban zavartalanul folytatta:

A Szaturnusz pozíciójából kitünik az emberek szociális helyzete. Az asztrológia tudomány, hozzá még több ezer esztendő tudomány. Lehet, hogy sok minden humbug benne, én azonban egészen új rendszert építettem föl és például a mérleg-csillagkép megfordított Mars-helyzetéből nyomban kimutatom a vakbélgyulladást. (Derűtség.)

Az ön megállapításai — szölt kébe az elnök — gyakran bizonyultak veseknek. Egyik kliensének ön azt mondta 1931-ben, hogy a fia még abban az évben meg fog halni. Nos, az illető fia még most is él.

A vádlott fölnyenesen rázza a fejét.

— Én nem azt mondtam, hogy a fia, hanem azt, hogy az egyik fia.

— De hiszen az illetőnek csak egy fia van.

— Szó sincs róla. Van egy törvénytelen fia is.

— Erről a szóban forgó ur nem tud semmit.

— Ő nem tud, de én tudok. (Nagy derűség.)

A védője ezután megkérdezte Herztől, hogy állított-e föl magának prognoszt arról, hogy milyen lesz ennek a pörnek kimenetele.

— Hogyne — válaszolta Herz — a csillagok szerint a bíróság föl fog emgem menteni. (Derűtség.)

Az ügyész szemére vetette Herznek, hogy feldúlt egy házasságot, mert férjnek azt mondta, hogy felesége még menyasszony korában megcsalta.

— Kérem, ez igaz — felelte Herz — meg is vannak rá a bizonyítékaik, hogy megcsalta.

Egy nagy aktatáskából különböző csillagászati számításokat vett elő és odátolta a főtárgyalási elnök elé azzal, hogy a napnál is világosabban látható ezekből a rajzokból, hogy a dolog megtörtént.

Az elnök egy asztrológiai szakmunkából, amit Herz odaadott neki, felolvasott néhány részletet, amelyek szerint a csillagokból kiolvasható egy házaspár legintimébb szerelmi élete egy házasság alatt, mint az előtt.

— Na nem mondtam? — diadalmaszkodott Herz.

Az elnök nem válaszolt erre, hanem helyt adott az ügyész indítványának, hogy rendeljék el Herz elmeszakértői vizsgálatát. Ehhez a védőügyvéd is hozzájárult:

— A vádlottat én magam is elmebarjosnak tartom.

A bíró csöndesen maga elé morogta: — Egészséges üzleti érzékkel enyhített elmebarj...

Másfélórás audiencián fogadta Vaida Sándor miniszterelnök a Zsidó Parlamenti Klub delegációját

A miniszterelnök pozitív ígéretet tett az állampolgársági, a hitközségi autonómia, állami szubvenció, a zsidó iskolaügy és a szombati munkaszünet kérdéseinek megoldására

Beszarábiában véget vetnek a cionista ifjuság hatósági üldöztetésének

Bucuresti-Bukarest, augusztus 30. (Az Uj Kelet tud.) A napokban fogadta kihallgatáson Vaida Sándor miniszterelnök a Zsidó Parlamenti Klub delegációját, amelynek tagjai: dr. Meyer Ebner, dr. Fischer József, dr. Marton Ernő, M. Landau képviselők és dr. S. Stern, a Zsidó Párt főtitkára voltak. A miniszterelnök mintegy másfélórás audiencián vitatta meg a zsidó parlamenterekkel a zsidóság aktuális problémáit, amelyeket teljes részletességgel tártak fel a zsidó képviselők a kormányelnök előtt.

Az állampolgárság kérdése Az első kérdés, amelyet a zsidó delegáció a miniszterelnöknek felvetett, az

Vaida 15 benszülött zsidó családot ismer egy faluban, akiket elűtöttek az állampolgárságtól

Vaida miniszterelnök válaszában kifejtette, hogy teljesen méltányosnak és jogosnak tartja ezt a követelést és oda fog hatni, hogy ez az akut kérdés megfelelő rendezést nyerjen. A zsidó parlamenterek szavaihoz hozzáfűzve elmondta, hogy

az egyik faluban 15 zsidó családot ismer, akikről tudja, hogy ott születtek és a mai napig nem kapták meg az állampolgárságot.

A miniszterelnök pozitív ígéretet tett arra nézve, hogy az igazságügyi miniszter speciális bizottságot fog alakítani a kérdés rendezésére, hogy az őszi ülésen véget vessenek ennek az abnormális helyzetnek és az áldatlan „állampolgárságnélküli” állapotnak.

A hitközségek követelése

A zsidó képviselők ezután a zsidó hitközségek kérdését tárták fel és kifejtették azt a lehetetlen helyzetet, amit Vlad Aurel kultusz törvénye teremtett meg. Mindaddig, amíg ez a törvény érvényben van, teljes lehetetlen ebben a káoszban a zsidó életet megszervezni és mindaddig nem lehet arról szó, amíg a végrehajtási utasításban nem honorálják azokat az alapvető javaslatokat, amelyeket a Zsidó Parlamenti Klub a zsidó élet minden ágazatára vonatkozólag még annak idején a kormány elé terjesztett.

Vaida Sándor miniszterelnök kijelen-

A kormány megoldja a zsidó tanítóképzést

Az iskolakérdések megvitatásánál jelezték a zsidó népoktatás problémáját részletesen megvitaták és ehhez a közoktatásügyi miniszter is hozzjárulását adta.

A kormány — mondotta a miniszter — készséggel hajlandó megoldani a zsidó iskolák tanító-képzésének kérdését, de hogyan lehet ma egy tanítóképző szemináriumot létesíteni, amikor mindenütt bezárnak iskolákat és amikor a pénzügyminiszter 500 millió lejre akarja leszorítani a közoktatásügyi költségvetést? A kérdés olyképpen nyer megoldást, hogy a jelenlegi tanítók jogát nem lehet lesz megkontesztálni és hogy valami módon mégis gondoskodás történjen további tanítók kiképzéséről.

Szinkör Mozgó

Pénteken, szept. 2-án kezdi meg vendéjátékát a Szinkör Mozgóban

KAY WHITT

az internacionális komika fél 8-kor és fél 10-kor

állampolgárság akut problémája volt. Ráműtötték arra a tarthatatlan helyzetre, amelyben a lakosságnak — zsidó és nem-zsidó részt is beleértve — egy nagy tömege sınıylódik a jelenlegi állampolgársági törvény jövőtől és hivatkoztak azokra a kategórikus elkötelezettségekre, amelyekre az első nemzeti parasztpárti kormány vállalkozott az állampolgársági törvény megfelelő módosítása tekintetében. A miniszterelnök jól ismeri ezt a kérdést, mert 1919-ben aláírta azt a kisebbségi egyezményt, amely szabályozza a Romániában élő zsidóknak állampolgári helyzetét, akiknek nincs más állampolgárságuk.

tette, hogy készséggel hajlandó a hitközségi autonómia megerősítéséhez hozzájárulni és minél előbb megadni számukra a lehetőséget a maguk megszervezésére.

A zsidó képviselők rámutattak arra is, hogy a külső beavatkozások a hitközségek belső ügyeibe igen károsan hatnak ki a zsidó életre és a miniszterelnök kijelentette, hogy nem fogja megengedni az ilyen precedensek megismétlődését.

A szombati munkaszünet

Vaida miniszterelnök abban az irányban is jóindulatu készségének adott kifejezést, hogy a zsidó kisiparosoknak, akik ténylegesen megőrzik a szombatot, lehetővé tétessék, hogy

vasárnap dolgozhassanak műhelyeikben.

A kormányelnök a maga részéről is abnormálnak tartja azt, hogy valakit megakadályozzanak abban, hogy a saját műhelyében, vagy a mezőn dolgozhasson vasárnap. Ebben a tekintetben minden lehető könnyítést meg fog tenni, hasonlóképpen abban az irányban is, hogy

az állami iskolákban respektálják a szombatot és a zsidó tanulókat ne kényszerítsék a szombat megszegésére.

Ez a kérdés, még az iskolaév megnyitása előtt, kedvező rendezést fog nyerni.

és vízvisszafordítást sem tudják fedezni és az állam ma nem rendelkezik semmilyen fedezetlen összeggel, hogy csak gondolhatna is újabb intézmények létesítésére. Vaida miniszterelnök azonban kijelentette, hogy ebben a kérdésben beszélni fog Mironescu pénzügyminiszterrel és meg fogja vizsgálni, mit lehet tenni az ügy érdekében.

A hitközségi szubvenciók

A hitközség szubvencióját illetően a zsidó képviselők az 1930. évi restanciák, az egész 1931. évi szubvenció felének kifizetését kérték az államtól, ezenkívül pedig azt is követelték, hogy a hitközségek szubvenciója mellett a hitközségek lelkészei számára külön kongruát állapítsanak meg. Ha magát a szubvenciót nem lehet felemelni, úgy a kisebbségi egyházak segélyeit az egyes kisebbségek lélekszámának arányában állapítsák meg. A miniszterelnök határozott ígéretet tett arra nézve, hogy ezeket a kérdéseket szem előtt fogja tartani a legközelebbi költségvetés összeállításánál és hogy az 1932. évi szubvenciókat havonként rendszeresen fogják folyósítani. A restanciákat azonban csak akkor lehet lesz rendezni, ha erre meg lesz a szükséges alap.

Hosszabb megbeszélés tárgyát képezte az audiencián a városok és a falvak gazdasági kérdése, amelynek kapcsán a zsidó parlamenterek több memorandumot adtak át a miniszterelnöknek a konverzió módosításával kapcsolatban. A zsidó parlamenterek előterjesztették a zsidó szövetkezetek álláspontját és annak szükségességét, hogy

az ötezer lejjig terjedő és kisiparosok, valamint kiskereskedők által hitelezett munkából és áruból származó adósságokat mentesítsék a konverziótól.

Ezt a kérdést külön tárgyaláson fogják megvitatni Mironescu pénzügyminisz-

MINDENKI VÁRJA

KAY WHITT

a humor legnagyobb mesterének fellépését a Magyar Színházban. Pénteken este fél 8 és fél 10 órakor. LEGKELLEMESEBB SZÓRAKOZÁS

terrel Vaida miniszterelnök kezdeményezésére.

A cionista ifjuság üldöztetése

A zsidó képviselők ezután panaszt emeltek a miniszterelnöknel a helyi közigazgatási hatóságok üldöztetése ellen, amelyekkel a cionista ifjuságot hajszojják. A miniszterelnök magáéva tette a cionista szervezetek állásfoglalását és kijelentette, hogy a cionista szempontok értelmében sürgősen intézkedni fog a kérdés kedvező megoldása irányában.

Még több kérdés került megtárgyalásra, majd a miniszterelnök kijelentette a zsidó képviselőknek, hogy mindenkor készséggel áll rendelkezésre a zsidóságot érintő kérdések megtárgyalására és megoldására a zsidó lakosság megalégedésére.

Vaida miniszterelnök kitüntető szívéllyességgel fogadta a zsidó parlamentereket és most már csak az a kérdés, mennyiben fogja megvalósítani a kormány a tett ígéreteket és biztosítékokat a zsidó követelések teljesítésére.

A kormány megengedte, hogy a beszarábiai parasztek természetben fizessék az adót

Bucuresti-Bukarest, aug. 30. A minisztertanács hozzájárult ahhoz, hogy a beszarábiai parasztek adójukat természetben is fizethessék egészen 1932 októberig.

A földművelésügyi miniszter tanulmányozza annak lehetőségét, hogy ezt a rendszert az ország egész területén bevezessék.

Száz vasgárdista rohamot intézett a galaci zsidó színház ellen

A rendőrség összeütközött a vasgárdistákkal és négy vasgárdistát letartóztatott

Bucuresti-Bukarest, aug. 30. Tegnap este, mintegy száz vasgárdista tüntetést rendezett Galacban. A galaci színházban néhány napja zsidó társulat szerepelt, amely vasárnap mutatta be a Marasesti fronton nincs ujság című darabot, amelyben katonák is szerepelnek. A vasgárdisták követelték a darabnak a műsorról való levételét, amire a színház igazgatója nem volt hajlandó, mert a darabot a belügyminisztérium és az összes hatóságok engedélyezték. A vasgárdisták, köztük 18 bukaresti, felvonultak a színház elé, utközben többeket inzultálva. A színház előtt a rendőrség állta útjukat és amikor erőszakal be akartak hatolni, összeütközés támadt. A vasgárdisták közül többen meg is sebesültek, súlyosabb sebesülés azonban nem történt. A tüntetők négy

vezérét még az este letartóztatták, az éjjel további letartóztatások történtek. A rendet két század katona biztosítja.

Raktárunkon lévő zsidótárgyú könyveket olcsón kiárulsítjuk:

Max Nordau: dr. Kohn — — 25 L
 Felix Weltsch: A zsidókérdés a modern eszmeáramlatok tükrében — — — — 25 "
 Solem Alejchem: Leégett nemesek — — — — 10 "
 Paneth Herman: Utazásom a Szentföldön — — — — 5 "
 Marton Ernő: Zsidó nemzet Erdélyben — — — — 5 "

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

A szatmári Barkochba jubileum

Szatmár, aug. 30. Vasárnap ünnepelte meg a szatmári Barkochba Sportegyesület fennállásának tizéves jubileumát. Az ünnepségek sorozata már szombaton este megkezdődött, amikor az egyesület a Zsidó Nőegylet székházában rendezett nagyon jól sikerült fogylalt-estélyt.

Vasárnap délelőtt ugyanitt gyülekeztek az egyesület tagjai és a többi társadalmi egyesületek képviselői, hogy az egyesület diszközgyűlésén részt vegyenek. Dr. Katz Izsó nyitotta meg az ülést és a Zsidó Nemzeti Szövetség üdvözlését tolmácsolta, majd Róth Armin elnök vette át az elnöklést és az egyesületben való tömörülésre hívta fel mindazokat, akik a Barkochba testkulturális céljaival egyetértenek. Ezután az üdvözlések kerültek sorra.

Lengyel István az országos futballszövetség, Fuchs Jenő a futballbírótestület, Gáspár Ede az Izr. Nőegylet, dr. Sanger Ernő a Zsidó Árvagondozó, Róth Pál az Izr. Gyermekfelruházó Egyesület, Herskovits Lajos a Törökös Sportegyesület nevében üdvözölte a jubiláló egyesületet.

Ezután Goldstein Fülöp az egyesület halottairól emlékezett meg, majd a szakosztályi jelentések és a tisztújítás következett, amelynek során az egyesület eddigi vezetőségét újból megválasztották.

A délutáni program során először az egyesület tiz év előtti csapata játszott a jelenlegi ifjúsági csapattal és a mérkőzésen a régiók győztek 3:2 arányban.

Az előmérkőzés után a tribün előtt asztalt helyeztek el, ráfektették az egyesület új kék-fehér zászlóját és megtörténtek a szegbeverések.

Ezután dr. Borgida József gyűjtő beszéd kíséretében adta át a zászlót a futballcsapatnak, majd Sulutiu Flaviu az Olimpia CFR, dr. Grosz Sándor az egyesület volt játékosai nevében köszöntötte az egyesületet, amelynek nevében dr. Lázár Miklós vette át a zászlót, majd a temesvári Ripenziával játszott a Barkochba kitűnő csapata és lelkes szép játékot produkált a temesvári profikkal szemben.

Több mint ötezer üres lakás és üzlet van Budapesten

Budapest, augusztus 30. A fővárosi statisztikai Hivatal félévi jelentése bemutatja azt a pusztítást, amelyet a gazdasági válság okozott Budapesten.

Egyedül talán az építkezés terén nincs nagy visszaesés. Az év elején nagy lendülettel indult meg az építkezési mozgalom, de az év közepéig ez is megcsappant, 711 ház építésére kértek engedélyt, tavaly pedig 500 új lakóház építését kérvényezték. Az idén 432 volt a földszintes, tavaly 334, 151 az egyemeletes, tavaly 107, 40 kétemeletes, tavaly 21, 46 háromemeletes, tavaly 17, 14 négyemeletes, tavaly 7, 11 ötemeletes és 8 hatemeletes bérház építését kívánták megkezdeni. A toldalék-építkezések száma meglehetősen csökkent. Az újonnan elkészült lakóházak száma az év első felében 442 volt, tavaly 220 új lakóház építkezését fejezték be. Az új házakban 2229 lakás keletkezett a tavalyi 1214-gyel szemben.

Az üres bérlemények száma feltűnően emelkedett, 5353 kiadó bérleményt tartanak nyilván a hatóságok, tavaly 2322 volt. Az üres lakások száma 3140, tavaly csak 1004 volt. Az üzlethelyiségek száma is a duplájára szökött fel, 623-ról 1384-re. A legtöbb üres lakás a VII. kerületben van, számszerint 669. Utána a VIII. kerület következik 472-vel, majd az I., IX., VI., II., V., III. kerület és így tovább. Egyszobás üres lakás 1475 van, két szobás 741, háromszobás 439, négyszobás 256, ötszobás 141, hatszobás 50. Az egyszobás üres lakások száma tavaly óta háromszorosa ugrótt fel, ami mutatja az irtózatot nyomort.

A közlekedési eszközöket nem veszik igénybe az emberek. A BESZKAR utaslétszámának apadása egyenesen megdöbbentő. 145 millióról 125 millióra esett vissza. A Autóbuszüzem egymillió utast

vesztett. A budai hegypálya utasközönsége a felére csökkent. Pontosán 100.000 főnyi utast veszített el. A svábhegyi fogaskerekűnél ugyancsak 100.000 körül van az utascsökkenés. A Margit-sziget látogatottsága 130.000 fővel esett vissza.

Fürdeni nincs pénzük az embereknek. Tavaly még 1,662.000 vendég kereste fel a budapesti fürdőket, az idén csak 1 millió 288.000 volt a vendégek száma. 87.000 vendéget veszített a Szechenyi, 37.000-et a Gellért, a Rudasfürdő 35.000-et és így tovább. Az ingyen Duna-fürdők is rossz szul meg. Tavaly 114.000 látogatója volt az idén csak 38.000. Egyáltalában a strandfürdőknek az idén nem volt jó szezonjuk, majdnem valamennyi strandfürdő látogatottsága visszament.

Budapest idegenforgalma miatt nem lehet panaszodni, mert bár kevesebben jöttek, de körülbelül ugyanannyi éjszakai tölthetők Budapesten, mint tavaly.

Az Elektromos Művek áramtermelése

115 millió kilowattóra volt, a csökkenés 4.2 millió kilowattóra. A Gázművek nem fejlődtek vissza, az igénybevett mennyiség lényegtelenül kevesebb, mint a tavalyi.

A lóhús-fogyasztás 270.000 kilogrammal csökkent tavaly óta, de még mindig több, mint egymillió kilogramm lóhúst fogyaszt Budapest közönsége. A Községi Kenyérgyár termelése 150 százalékkal emelkedett. Négy és félmillió kilogramm kenyert hoztak forgalomba. Azért van ilyen nagy emelkedés, mert az inségakciók számára a kenyeret a Községi Kenyérgyár szállította.

Emelkedett a zálogolások és az árverések száma. 134.000-ről 164.000-re szökött fel a zálogolások száma. A lefoglalt értékek összege 66 millió volt, a megtartott árverések száma 290, 72 esetben történt bírósági ingatlanárverés. Behajthatatlanság címén több mint egymillió pengő adót törölt a hatóság.

SPORT

Befejeződött a brassói országos teniszverseny

Simon Endre Haggibbor két első és egy második díjat nyert a nagyszerű versenyen

A nyári szezon legnagyobb teniszversenye, amelyen az ország legjobb játékosai indultak, befejezést nyert. Az elsőosztályú férfiszámokban Poulieff és Réti, Botez és a brassói Schmidt tün tettek ki magukat, míg a női számokban Zizovits Lenke távollétében Golescu k. a. szerzett babérokat. A II. osztályú számokban nagy feltűnést keltett Simon Endrének, a Haggibbor kiváló versenyzőjének szereplése, aki 30 neves ellenfél közül megnyerte a férfi egyest és vegyes párost, míg a férfi párosban a kolozsvári Szász-al együtt a második helyre jutott. A tehetséges játékos szorgalmas tréninggel készült erre a versenyre és minden elismerést megérdemelt.

A verseny eredményei:

Férfi egyes I. o.: 1. Poulieff, 2. Réti, 3. Schmidt és Botez, döntő: 2:6, 6:2, 6:4, 6:4.

Férfi páros I. o.: 1. Réti—Schmidt, 2. Botez—Stoncescu, 3. Poulieff—Krupensky és Cantacuzino—San Galli.

Vegyes páros I. o.: 1. Schmidt—Romalo, 2. Cantacuzino—Butculescu, döntő: 6:3, 6:4.

Női egyes I. o.: 1. Golescu, 2. Romalo, döntő: 6:3, 6:4.

Női páros I. o.: 1. Golescu—Romalo, 2. Cantacuzino—Butculescu, döntő 6:4, 6:3.

Férfi egyes II. o.: 1. Simon Endre Haggibbor, 2. Székely, 3. Szász KAC és Hönig, döntő: 2:6, 6:3, 6:1. (30 induló.)

Férfi páros II. o.: 1. Caraluis—Rosin, 2. Simon—Szász, 3. Laureanu—Jasinsky, döntő: 6:4, 6:3.

Vegyes páros II. o.: 1. Simon—Teodorini, 2. Szász—Mikes gr., 3. Helm—Grathers, döntő: 6:4, 6:2.

Női egyes II. o.: 1. Grathers, 2. Mikes gr., döntő: 6:3, 6:4.

Női páros II. o.: 1. Mikes—Grathers, 2. Helm—Erendi, döntő: 6:2, 6:3.

Deheleanu Universitatea nyerte a sinaiai vívóversenyt

A sinaiai országos vívóverseny befejeződött. A versenyen a legjobb erdélyi és okiráltságbeli vívók indultak, a zsűri is kifogástalanul működött, így tehát annak eredményét reálisnak kell elfogadni.

Ugy a tör, mint a kardverseny első díját — remekművű serlegeket — Deheleanu Adrian, az Universitatea kitűnő versenyzője nyerte meg, akinek győzelme méltán sorakozik az országos bajnokságban, továbbá a kolozsvári és

nagyváradi versenyeken kivívott sikereihez. Deheleanu ma az ország legjobb vívója, amit az is bizonyít, hogy veretlenül végzett a döntőben. Sikere nagy elégtétel Bay Girolamonak, a Haggibbor és Universitatea kiváló vívmesterének, akinek tanítványai: Deheleanu, Mann U, Erdős, Spitzer, Neu-

A három X újra cikket írt

Jorga erőteljes kormánybuktató kampányba kezd

Bucuresti-Bukarest, aug. 30. A „Cuvântul” szerint Jorga erőteljes kormányellenes kampányt akar kezdeni egységes frontot valósitva meg az ellenzéki pártokból. Jorga közelebből megkezdte errevonatkozó tárgyalásait.

Averescu marsall szeptember közepén jön haza. Pártja csak akkor kezdheti meg újból politikai tevékenységét. Az Indreptareban újból meg fognak jelenni a „XXX” aláírásu cikkek, amelyek annyira vihart keltettek a múlt télen.

KÜZGAZDASÁG

Charles Rist második jelentése az egyenesadók leszállítását javasolja

Az adóbehajtás szigorú ellenőrzését és az állami monopóliumok produktívátételeit javasolják a francia szakértők az államgazdaság újjászervezésénél

Bucuresti-Bukarest, augusztus 30. (Az Uj Kelet tud.) A napokban kapta kézhez a kormány Charles Rist és az annakidején vele dolgozó többi francia szakértők második jelentését. Ez a jelentés mintegy száz oldalra terjed. Az első három iv Rist professzor bevezetését tartalmazza, amelyben az első jelentés általános megállapításai és a második jelentés konkrét javaslatai közötti kapcsolatokat fejt ki. A jelentés további részeiben a francia szakértők teszik meg észrevételeiket az állam és a pénzügyek könyvelésének, az egyenes és a közvetett adók, valamint a vámok reorganizálására vonatkozólag. Ez a tanulmány, amely a helyszínen gyűjtött adatok és személyes megállapítások alapján jött létre, egyik bázisát fogja képezni a népszövetségi szakértők gazdasági reorganizációs programjának. Hiányzik azonban ebből a második jelentésből M. Brailley referátuma a hadsereg vonatkozólag, amelyet egyenesen a hadügyminiszternek nyújtottak át.

Az egyenes adókra vonatkozólag Rist professzor második jelentése az adóknak az adóalanyok fizetőképességére való redukálását javasolja, ugyanakkor azonban a legszigorúbb ellenőrzést kéri, hogy senki se vonhassa ki magát az adófizetés alól, hogy az adódeklarációk az

adófizetők bevételeinek arányában reálisak legyenek és az adók inkasszálat rendes időben történjenek. A közvetett adóra vonatkozólag, ezen adónemnek az állam számára való produktívátételeit javasolja Rist részletes utasítások kíséretében, amelyek a visszaéléseket is kiküszöbölik.

A jelentés kimerítően foglalkozik a szeszmonopólium működésével és annak sürgős és teljes újjászervezését javasolja, hogy a gazdasági helyzetnek megfelelően valóban produktív forrása legyen az államnak. Ezzel szemben példaként állítja be az Autonóm Monopól Pénztár működését és szervezését.

Megnehezítik Ausztriába a tengeri és árpa bevitelt. Bécsből jelentik: Az osztrák kormány a takarmányára kivételével az árpa es a tengeri behozatalt különleges engedély elnyeréséhez kötötte.

Lloyd George pesszimistlikusan ítéli meg az ottawai konferenciát. Londonból jelentik: Lloyd George pesszimistlikusan nyilatkozott az ottawai konferencián elért eredmények várható hatásairól. A volt miniszterelnök különösen hibáztatja az újabb vámmelelési terveket.

HASZNOS TUDNI,

hogy Schmidhauer

természetes **Ugmandi**

keserűvizében a természetnek hatalmas gyógyító ereje érvényesül

Utatis minden palackhoz mellékelve.

Kapható mindenütt!

feld, Schwartz dr., Erős, Weisz, stb. oly nagy sikereket szerettek ebben az évben.

A Haggibbor vívói közül csak Weisz Imre vett részt a sinaiai versenyen, aki a törversenyben 8-ik, kardban hatodik lett, megelőzve a KAC nagytrartott vívót: Hintzet és Mezeit, akik be sem jutottak a döntőbe. (Egyik helyi sportlap erről szóló cikke könnyen félreértésre adhat alkalmat, azért itt szükségesnek tartjuk kiemelni, hogy a kardversenyben 14-en indultak és Weisz a döntőben lett hatodik.)

Bay mester most kezd meg új szezonját. Remélhető, hogy nemcsak régi tanítványai folytatják tanulmányaikat, de új tanítványok egész serege fog jelentkezni, hogy a vívósportban magát tökéletesítse.

A Haggibbor teniszszakosztálya szeptember hó 2—4. napokon tartja meg ez évi szokásos háziversenyét, mellyel szemben máris nagy érdeklődés nyilvánul meg. A Haggibbor háziversenyével kapcsolatosan ugyancsak fenti napokon klubközi gyermekversenyt rendez, amelyen résztvehetnek mindazon fiúk és lányok, akik legkésőbb 1917. évben születtek. Nevezési díjak személyenként 30 lej. Nevezési zárlat és sorsolások szeptember elsején, csütörtökön este fél 8 órakor a Haggibbor Cal. Vict. pályán.

Zetkin Klára elnöklétével rendezavarás nélkül zajlott le a birodalmi gyűlés megnyitó ülése

Hitlerék Hindenburg visszavonulási szándékával operálnak. Tavaszig halasztják el az új választásokat? Eredménytelenek maradtak Hitler, Papen és Gayl tárgyalásai. Papen alkotmányos színezetet akar adni diktatúrájának

Papennek a zsebében van már a parlamentet feloszlató dekrétum

Berlin, aug. 30. Kedden délután három órakor nyílt meg a birodalmi nemzetgyűlés Európaszerte nagy izgalommal várt első gyűlése. Nemcsak Németországban, de egész Európában szokatlan érdeklődés előzte meg a birodalmi gyűlés összejövetelét, annál is inkább, mert Klára Zetkin a nyolcvan éves nagybeteg kommunista képviselőnő, aki az év legnagyobb részét Moszkvában tölti el, ebből az alkalomból hazatért Németországba és kijelentette, hogy ragaszkodik a neki járó korelnöki tisztséghez. Várható volt, hogy ez a korelnökség nem fog simán menni és a nemzeti szociálisták botrányba fogják fullasztani a birodalmi gyűlési első ülést.

Ez azonban nem következett be. A beteg Klára Zetkin hathatós segítséggel tudta csak elfoglalni az elnöki széket és visszafojtott ünnepélyes csendben nyitotta meg a birodalmi gyűlést. A formalitások alatt egyetlen közbeszólás sem hangzott és a parlament teljes rendben tette meg az előkészületeket a tisztikar megválasztására. A nemzeti szociálisták Göring képviselőt jelölték az elnöki tisztségre, akinek a jelöltetését jelek szerint a centrum is hathatósan támogatja. Egyébként is úgy látszik, hogy a centrum és a nemzeti szociálisták között szoros érintkezési szálak vannak.

Időközben Papen kancellár Hindenburgnál járt, akitől megkapta a birodalmi gyűlés feloszlatásáról szóló dekrétumot. A dekrétum felolvasására csak az elnöki expozé után kerül sor és a nagy összecsapás is csak ekkorra várható.

A birodalmi gyűlés megnyitását megelőző eseményekről alább következő részletes tudósításaink számolnak be:

Papen tág lelkiismerete

A Kölnische Zeitung szerint Papen új választásokat egyelőre nem ír ki s valószínű, hogy tavasz előtt választásokra nem is kerül sor. A birodalmi kormányának az az álláspontja, hogy négy ezévi választás eléggé igénybe vette a nép idegeit és zavarta nyugalmát s ezért ki kell tolni az új választások időpontját, ameddig csak lehetséges.

A legfontosabb feladat kormányzati téren annak megoldása, hogy a birodalom lakossága a lehető legkisebb szenvedéseket élje át a súlyosnak ígérkező tél folyamán.

Ez az álláspont ugyan nem felel meg az alkotmány betűjének, amely előírja a házfelosztás utáni hatvan napon belül az új választásokat, de Papen kormányának tagjai hajlandók a felelősséget magukra venni azért, hogy a nemzet nyugalmának biztosítása érdekében tavaszig elhalasztják a választásokat.

Hitler és Papen nem egyeztek meg

A Wolff távirati iroda értesülései szerint Papen és Gayl, másfelől Hitler tárgyalásai eredménytelenek maradtak s így a az eszmecsere a helyzetet mitsem változtatott. Hitler elutasította azt az igényt is, hogy a nemzeti szociálisták tanúsítsanak semlegességet a gazdasági program megvalósítására váró javaslatok tárgyalásainál.

Politikai körökben valószínűnek tartják, hogy a kancellár már eleve számolt a tárgyalások sikertelenségével s csak azért volt hajlandó a kísérletre, mert Hindenburg elnök előtt igazolni kívánja, hogy a birodalmi gyűlés feloszlatásának igénylése előtt megtett mindent a parlament kormányzás fenntartása érdekében.

Papen hír szerint igyekeznék fog kétségkívül elkövetkező diktatúrájának bizonyos alkotmányos színezetet kölcsönözni, mire a weimari alkotmány is módot ad.

Nincs hír arról, hogy a nemzeti szociálisták letették volna azt az esküt, amelyet állítólag a pártvezetőség egyrésze beköveteltőlük s amely kötelezné a törvényhozókat arra, hogy vakon és mérlegelés nélkül teljesítsék a most következő hetek alatt a vezetőség utasításait.

A birodalmi gyűlési pártfrakciók teg-

Denaturált-szesz

orig. hordóban 26 lej. Szállítás csak az azok részére eszközöltetik, akik den. szesz tartására jogosítottak.

Uilmann József & Fia
Vegyiáru Import Oradea. Telefon 677.

A Kölnische Zeitung kommentálja ezt a kormányfelfogást s hangoztatja, hogy még az utolsó pillanatban sem szabad szem elől téveszteni azt a lehetőséget, hogy a centrum és a nemzeti szociálisták megegyeznek közösen végrehajtandó parlamenti programban s ez esetben nem lehet állítani, hogy az új birodalmi gyűlés nem rendelkeznek munkaképességgel.

Hindenburg visszavonul?

Nemzeti szociálista körökből újra felbukkant a híresztelés Hindenburg elnök esetleges visszavonulási szándékáról. Most azt a verziót terjesztik, hogy Eskenner dr. kezében összpontosulna a birodalmi elnök hatalma, aki azután megbízna a kancellársággal Hitlert.

A nemzeti szociálista vezér egyébként tegnap pártjának képviselői előtt tájékoztatást adott a politikai helyzetről s a legközelebbi napokban követendő taktikáról.

nap üléseket tartottak. Nagy érdeklődés kísérte a nemzeti szociálisták és centrum tanácskozásait, melyeket szigorúan bizalmas keretek között folytattak Berlinben. Beavatott politikai körökben mindamellett meg vannak győződve afelől,

hogy Hindenburg elnök most már nem vesz tudomást a kormányképes koalíció megalakulásáról, még ha létre is jönne s a megegyezésre való tekintet nélkül feloszlatja a törvényhozást.

Egyes körökben az új választásokat novemberre várják s ez esetben a parlament megnyitó ülést decemberben tartaná, de ez a kombináció kevés valószínűséget rejt magában, valószínűbbnek gondolják a tavaszi választásokat.

Politikai körökben élénken kommentálja Papen beszédének külföldi hatását.

Hangoztatják, hogy a Hindenburg-Papen-Schleicher triász elérte, hogy a külföldön is rokonszenvvel beszélnek Németországról, mert a triász harcra szállott a Hitler-öröklettel. Nem kétséges, hogy e napokban Németország történelmének új korszaka kezdődik, vagy kezdődött el.

A francia és amerikai sajtó a német eseményekről

Francia politikai körökben bizonyosra veszik, hogy Papen kancellár a parlament ellen is tovább akar kormányozni pártoktól és törvényhozástól függetlenül s egyedül Hindenburg elnök bizalmára támaszkodva végrehajtani készül politikai és nagy gazdasági programját.

A lapok beavatott berlini helyről szerzett értesülései szerint a birodalmi gyűlés feloszlatásának indoka ezuttal az lesz, hogy a törvényhozó testület minden biznnyal feloldaná az összes eddigi szükségrendeletek érvényét s ez teljes zürzavart idézne fel a birodalomban.

Egyidejűleg a newyorki lapok hosszasan méltatják a birodalmi kormány gazdasági programját. Kiemelik, hogy a kormány szem előtt tartja a magángazdaság kímélését és a munkaerőfolyam épségen tartását. Több sajtóorgánium felveti a kérdést, hogy a program ezen az alapon igazolja-e majd a törvényhozás mellőzésével szándékolt kormányzást, amelyre Papen nyilván el van határozva.

Riadókészültség

A birodalmi gyűlés és a porosz tartománygyűlés ülésezei miatt a német birodalmi főváros rendőri karhatalmát ma reggeltől riadókészültségbe helyezték. A törvényhozások palotái előtt karhatalmi kordont vontak s minden eshetőségre ké-

Henry Barbusse nagy beszédével nyílt meg a béke világkongresszusa Amszterdamban

Az orosz delegátusok nem kaptak beutazási engedélyt

Amszterdam, augusztus 30. Szombaton délután nyílt meg Amszterdamban a háborúellenes nemzetközi kongresszus. Erre a célra rendelkezésre bocsátották az autók és bicikligyárak palotájának nagytermét, amely az utolsó helyig megtelt. A bevezető beszédet Henry Barbusse tartotta és kifejtette, hogy ez a kongresszus át van hatva a legnépesebb demokráciától és minden háborúellenes irányzat képviselői szöveg juthatnak. Barbusse beszéde során a világ gazdasági helyzetét vizsgálta fel és a leromlott gazdasági életről terjedelmesen kitérve, arra a konklúzióra jutott, hogy a világ termelését át kell szervezni, mert ez az egyetlen mód arra, hogy a háborús veszedelmek eltűnjenek. Mindaddig, amíg ez nem történik meg, a háború réme fenyegetni fogja a világot. A kultúra ma már olyan magas fejlődési fokot ért el, hogy forradalom nélkül is, az egyes államok vezetőférfiainak okossága és belátása alapján meg lehet oldani egy a munkanélküliség, mint a termelési felesleg

problémáit. Új gondolkodásnak, az emberiség, a lelkiismeret világának kell következnie és ha nem győz a belátás, újból beláthatatlanul nagy katasztrófa szakadhat a világra.

A hatóságok beszéd után megválasztották a kongresszus vezetőségét, amelynek tagjai: Román Rolland, Henry Barbusse, Marcel Cachin francia munkásvezér, Heinrich Mann, Schönaich vezérőrnagy, Helene Stöcker, Klára Zetkin és Wily Münzberg, a nemzetközi munkásszervező főtárgya. Beválasztották a vezetőségbe: Maxim Gorkij író és Schwernig szakszervezeti vezető, akiknek azonban a holland kormány nem adott beutazási engedélyt. Tagjai lettek továbbá: Theodore Dreyser, Sherwood Anderson, Franz Masarel belga grafikus, Miglioli volt olasz képviselő, a keresztény olasz parlamenti küldöttje, továbbá Karin Michaelis, M. Anderson-Nexö, Egede Nissen és végül Patel, a hindu nemzetközi kongresszus elnöke.

A vonaton is lehet jegyet váltani

A CFR augusztus 25-ike óta a vonaton is árusít jegyeket, csak néhány lejes felárat kell megfizetni. Megszűnnek a kihágási perek légiói

Cluj-Kolozsvár, augusztus 30. A törvényesékek folyosóján untalan megismétlődő kép: a CFR-kihágók tömege, akik végtelen sorokban vonulnak fel, hogy a bíróság kímélje rájuk a vasuti kihágás miatt a meglehetősen magas pénzbüntetést. Effele vasuti kihágás, ha az utas tovább utazik, mint ameddig a jegye szól, még akkor is, ha tévedésből kapta a rövidebb útra szóló jegyet, efféle kihágás ha az utas leszállt lapot venni és lekérte a vonatot. Ilyenkor nem elég, hogy a csomagja odavan, hogy más vonatra szállt, hogy csak másnap utazhatott tovább és reménykedett, hátha jó a tegnapi jegye is: súlyos pénzbüntetést kell azonfelül elviselnie. Aztán persze a főbenjáró és leggyakoribb vasuti kihágás, ha az utasnak nincs egyáltalán jegye. Nincs jegye, mert későn érkezett ki a pályaudvarra, csak éppen, hogy felszállt, már indult a vonat, jegyváltásra éppenséggel nem volt ideje, nem mentesség az sem, ha az utasnak történetesen azért nincs jegye, mert a feltételes megállóhely pénztára még nem volt nyitva, vagy még nem adtak jegyet, mikor a vonat elindult.

Külföldön — kivétel nélkül minden országban — épp úgy árulják a jegyet a vonaton, mint a villayonon az ember válthat jegyet, ha felszállt, kezelési címér van pár fillér felár mindössze.

A CFR igazgatósága ezt az igen termé-

zetes kényelmet augusztus 25-vel nálunk is bevezette és ezzel megszüntek a vasuti kihágások, melyek az efajta mulasztásokkal vagy véletlen esetekkel állottak össze függésben. Augusztus 25-től kezdve a CFR vonalain s ez a nyugat-európai szociális honosodott meg, az utas nem köteles jegyet váltani és nem kap bírságdízést, nem kell a városba utazgatnia törvényszékhez, nem kell hatalmas bírságot fizetnie. Akinek nincs jegye az a vonaton válthatja meg jegyét minden indoklás nélkül, mindössze pár lej felárat fizet és pedig: elsőosztályú utas harminc lej, másodosztályú utas husz lej, harmadosztályú utas tíz lej.

A rendelkezésnek mindössze annyi szép séghibája van, hogy az elsőosztályú utas hanyagságát jobban büntetik, vagy talán az elsőosztályú utasnak háromszor olyan módja van jegyet váltani, mint a harmadosztályúnak? Ez a megkülönböztetés egészen speciális, de a rendelet ettől eltekintve, sőt még ezzel a hibájával is min denképpen dicséretes.

Százharmincezer szövómunkás sztrájkol Lancashireben. Londonból jelentik: 800 lancashirei üzem leállt s mintegy 130 ezer szövómunkás sztrájkol. Ha a konfliktusnak nem lehet rövidesen véget vetni, újabb negyedmillió munkás csatlakozik a sztrájkhoz.

A zsidók és a katolikusok támogatják Roosewelt elnökjelöltségét

Amerikában a fellendülést Roosewelt elnökségétől várják

Newyork, augusztus 30. Amerikában hisztériás, tanácstalan tömeghangulat uralkodik: nem tud beidegződni a tudatukba a depresszió valósága. Szinte önkívületben kapnak minden illúziót. Hiinni akarnak az egyik másodpercben, hogy netudjanak hinni a következőben s újra felujjongjanak a legelső kedvező szimpotán. Az új mákony, illúzió most: az elnökválasztás. Azután meg fog változni, jóra fog válni minden! — hirdetik uton-utfélen.

November 8-án választ minden állam annyi elektort, ahány szenátort s képviselőt küld együtt Washingtonba s mert ez az 531 elektor csak pártja elnökére s alelnökére adhatja le voksát, tehát november 8-án eldől, hogy ki ül be „köz-társasági császárnak“ a Fehér Házba.

A katolikusok és a zsidók Roosewelt mellett.

Roosewelt a favorit. Ha holnap este esne meg a választás: nagy többséggel győzne, de november 8-ig sok víz fog még lefolyni a Hudsonon és Potomacon. Trükkökkel, a prosperity, a fellendülés látszatának ügyes keltevel sokat javíthat még Hoover esélyein és sokan megírták már azt is, hogy milyen fontos jelentőségű ezeken a valóban titkos és tiszta választásokon annak a pénznek a szerepe, ami az elnököt választja: „the money that makes Presidents“.

A nagyvállalatok Hoovert támogatják s Roosewelt azt hirdeti, hogy közadakozásból gyűjti össze pártkasszáját. A beavatottak azonban tudják, hogy a Wall Street, a bankárok frontja még eddig minden ellenjelöltet is támogatott — mentől erősebb az, annál nagyobb összegekkel — s e pénzeket egyik ellenjelölt sem utasította soha vissza.

Hoover nagy ereje, hogy a republikánus párt szervezettebb, kiépítettebb a demokratánál; az új alkotmány óta 18 elnököt adott, a demokrata párt csak 8-at. Lincolnól a mai demokrata jelölt nagybátyáig — Roosewelt Tivadarig — minden igazán nagy elnök republikánus volt. Wilson óta pedig a demokraták mind a négy választáson megbuktak.

Republikánus volt eddig a százszázalékos amerikaiaknak zöme, az idegenszármaszúak elitje: a skandináv s lutheránus németek. Ezek közül most sok pártolt át a demokratákhoz.

Roosewelt hívei ma szinte egész tömegükben a katolikusok és a zsidók. Roosewelt ősi protestáns család sarja s meggyőződéses protestáns. Lekötötte magát azonban amellett, hogy ha ő lesz az elnök, Newyork állam kormányzói székébe Herbert Lehmant juttatja, aki az amerikai zsidóság nagytekitélyű szellemi és gazdasági vezére. A katolikusok pedig megbocsátottak Rooseweltnek, hogy a katolikus Al. Smith-el szemben lett pártja elnökjelöltje. A Roosewelt-kampány elnöke ugyanis Farty — a newyorki katolikusok világi vezére és Roosewelt, mint Newyork állam kormányzója az évi 5000 dollárnál nagyobb fizetésű állások kilencven százalékába katolikusokat juttatott.

Nem kell a szesztilalom!

Roosewelt élesen szemben áll a védővamos politikával. Azt igéri, hogy nemzetközi tarifakonferenciát hivat össze és ott kiverekezi a tarifák nemzetközi leállítását, hogy megindulhasson az internacionális áruforgalom. Sokkal radikálisabb Hoovernél a leszerelés kérdésében is. Azt igéri, hogy szövetségi bankot alapít, amelynek célja, hogy talpraállítsa a kis bankokat és biztosítsa a bukott bankokban elhelyezett betétek visszafizetését. Ot, esetleg négy napos munkahetek bevezetése: programjának egyik sarkalatos pontja.

Roosewelt pártjának legnagyobb erőse mégis, hogy nyíltan a prohibíció megszüntetése mellett áll s hogy a demokrata párt alelnökjelöltje — Garner — nyújtotta be Wagner demokrata szenátorral együtt azt a kétmilliórdos segélytörvényt, amelynek értelmében az Újjáépítési Intézet horribilis összeget dobhat a gazdasági életbe. Lesz hát pénz utépítésre, közmunkákra, nemzeti parkok fejlesztésére s az egyes államok pénzt kaphatnak a nyomorgó munkanélküliek megsegítésére.

A gazdasági program

Hoover 9 pontban foglalta össze gazda

sági programját: 1250 milliós közmunka, a farmerek megsegítése, a vasutnál nagyobb számú alkalmazott-felvétel, házkölcsonbank, egységes munkanélküli segélyezés, stb., stb.

Az is igaz, hogy a Garner—Wagner-javaslatot Hoover aláírta, de a közönség tudja, hogy csak hosszú huzavona után. Ő is állást foglalt az ötnapos munkahét mellett; de mért ily későn, mért csak rezsime utolsó napjaiban, közvetlenül a választás előtt? — kérdezik ellenfelei.

Garner azt is indítványozza, hogy a nagy nemzeti kölcsönből részesülők neveit hozzák nyilvánosságra s hogy a segélyeket ne a nagybankok utján, hanem közvetlenül adják a kisembereknek, kisvállalatoknak. Hoovert bizonyára igen komoly okok vezették, amikor ezeket a tulsásokat leszavaztatta, a demagógia azonban igen ügyesen kihasználja ellene.

— Látjátok — kürtölik a demokrata lapok — a rekonstrukciós kölcsönököt eddig is csak a nagy pénzintézetek és vasutak kapták s ezek teljesen „befagytak“. Ezeket az óriási összegeket is csak a nagykapitalisták kapják s nem kisbankokat, kisvállalkozókat fognak ezzel

talpraállítani, hanem a nagybankokat s a vasutakat, amelyek részvényeinek óriási többsége ma is a Vanderbiltek, Gouldok, Hillek, Harrimanok dús gazdag leszármazóinak kezében vannak.

A Hoover sajtója azt hirdeti, hogy Hoover uralma meg fogja indítani a fellendülést. Ime New Englandban már egy hónap alatt 15 százalékkal magasabb lett a dolgozók száma, már az Armstrong Tere Co éjjel-nappal dolgozik; az United Sttaes Rubber Co payrollja nagyobb, mint három év óta valaha is, a szivargyárak 20 százalékkal fokozták a munkát, Pennsylvániában újra indul a puhaszénbányászat, Mc Keesportban fütik újra az olvasztókohókat, Lowelben a szövőgyárak nagy gyapotmegrendeléseket tesznek, a Northern Pacific több ezer új vasúti teherkocsit rendelt.

Hivatkoznak a tőzsdehosszra. Ezekre azonban a munkásszervezet — az American Federation of Labor — atlanticityi kongresszusán azt felelték, hogy sekélyes, jelentéktelen kortesfellendülés ez a hossz — választási és hozzá a mai kis papirforgalom mellett: elég olcsó választási trükk, parasztfogás.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

VÖRÖS TIGRIS

Rin-Tin-Tin, a csoda farkas kutya utolsó és legszenzációsabb filmje

Csütörtöktől új szenzációs hangos att rakió kerül bemutatásra a Színház mozgóban. Műsoron Rin-Tin-Tin, a csoda farkaskutya utolsó szenzációs filmje: A VÖRÖS TIGRIS kalandor történet 10 felvonásban, a főszerepben Rin-Tin-Tin, Lupe Velez és Monte Blue. Sok érdekes filmben csodáltuk Rin-Tin-Tin-t, amikor ugyszólván emberi értelmiséget megkiváncsoltak alakításokban láttuk, de egy sem volt olyan tökéletes mint a Vörös Tigris-beli alakítása, mint ha érezte volna, hogy ez lesz utolsó filmszereplése s kimulása előtt feledhetlent igyekezett produkálni. Előadások fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órakor.

Színház-Mozgó műsora

Szerda d. u. fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órakor:

Premiér! Istenek fia. Grandiózus hangos kínai történet 10 felvonásban, a főszerepekben: Richard Barthelme és Cansace Bennet. Miky Maus kis-szerű műsor. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

Csütörtök fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órakor: Premier. A Vörös tigris. Rin-Tin-Tin, a csoda farkaskutya utolsó és legszenzációsabb hangosfilmje 10 felvonásban, a főszerepekben: Rin-Tin-Tin, Lupe Velez és Monte Blue. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

Péntek, szombat vasárnap délután fél 4 és fél 6 órakor: A Vörös tigris, a főszerepekben: Rin-Tin-Tin, a csoda farkaskutya, Lupe Velez és Monte Blue.

Péntek, szombat, vasárnap d. u. fél 8 és fél 10 órakor: Kay Whitt párisi énekesnő és művésznő személyes fellépte világhírű műsorával és a Vörös tigris kalandor történet 10 felvonásban, a főszerepekben: Rin-Tin-Tin, Lupe Velez és Monte Blue. Helyárak 15, 25 és 37 lej.

Az Opera-Mozgó műsora

Augusztus hó 29., 30. és 31-én, hétfő, kedd és szerdán Postásfiu és a huga. Főszereplők: Anny Ondra, Vlasta Burian.

RÁDIÓ MŰSOR

Szerda, augusztus 31.

Bukarest. 6.40: Verdi: Trobadour c. operája.

Budapest. 9.15: Grammfónhangv. — 12.05: Háziötös. 4.10: A betegszívű költő, felolvasás. 6.15: A régi Nemzeti Színház. 6.45: Magyar nóták zongorán. 7.15: Felolvasás Paganiniról. 7.45: Mandits szalón zenekar. 8.50: Köttemények és jelenetek. 9.45: Időjelzés, időjárás, hírek, majd jazz. 11: Cigányzene.

Bécs. 7: Beethoven: Fidelio c. operája Salzburgból.

Berlin. 8: Szór. és tánczene.

Langenberg. 8: Katonazene.

Stuttgart. 5: Zenekari hangv.

Varsó. 10.05: Tánczene.

Milánó. 7.20: Ötös.

Róma. Verdi: Szicíliai vecsernye című operája.

Prága. 7.30: Népdalko. 9: Rádiózene-kar.

Pozsony. 6: Magyar óra.

Brünn. 7.50: Grammfón.

Svájci Romand Adó. 8: Zenekari hangverseny.

Sávjci Aleman Adó. 9.45: Schubert művei.

Csütörtök, szeptember 1.

Bukarest. 16: Dinicu zkar. 18.40: Gr. 19: Stefanovici énekes hangv. 19.20: Rzkar szímf. hangv. 21.15: Rzkar Brahms szerenád.

Budapest. 9.15: Katonazene. 11.15: A rádió ifjusági félórája. 12: Déli harangszó. 12.05: Szilda kvartett hangv. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. — 2.45: Hírek. 4: Igaz mese egy asztalosinasról. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Simonyi öbester. 5.25: Hangv. 6.45: Az Alföld problémája. 7.15: Cigány zene. 8.30: Pontos időjelzés, hírek. 8.45: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangv. 10.15: Időjárásjelentés. Majd: Odeon—Parplophon grammfónhangv.

Bécs. 8.45: Jazzváltozatok.

Berlin. 10.15: Szór. zene.

Hamburg. 10.20: Keringők és operett-részletek.

Langenberg. 10.30: Esti zene.

Varsó. 10: Tánczene.

Milánó. 8.30: Opera.

Róma. 8.45: Szímf. hangv.

Prága. 8.15: Hangv.

Pozsony. 6.15: Grammfón.

Brünn. 7: Fuvószene. 8: Dvorak művei

Svájci Aleman Adó. 8.15: Gitár.

Svájci Romand Adó. 6.10: Zenekari hangverseny.

Toulouse. 8.45: Filmdalok. 10: Dalok.

11: Karének.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vas-tagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apró-hirdetés 30 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Izr. uricsalád elfogad urileányt teljes ellátásra, zongora- és fürdőszobahasználattal, központban. Oradea, özv. Berger Antalné, Vámház ucca 39. Kert ucca sarokház.

Veszek ócska férfiruhát bármilyen állapotban. Brassai u. 2., jobbra 2. ajtó.

Engedélyeket, vámolási ügyeket és bármilyen bukaresti megbízást elvállalok. Hirsch Salamon Huedin, Str. I. Maniu 5.

Középkiskolás fiu vagy leány gondos ellátást kaphat fürdőszobahasználattal zsidó uricsaládnál. Cim: „Orlow“-ékszerüzlet, főpostával szemben.

Keresek 3 szobás komfortos lakást külön telken, belvároshoz közel. Cim a kiadóban.

Sürgösen eladó 4 szoba-konyhás ház nagy telekkel Munkás u. 51 alatt. Értekezni: Magyar ucca 50. Házmeztérnél.

Teavajjal

Naponta hozok be frisset. 1 kg. 70 lej, fél kg. 40, negyed kg. 20 lej. Lerakatom Weinstock-bodegába P. Viteazul (vlt Széchenyi tér) 25. sz. alatt, ugyanott kétszer naponta friss tej, literje 6 lej, tejszín, turó és sajtok, állandóan frissen, ki vánatra haza küldöm.

Pesti tanárnő egy-két diáklányt, vagy fiut teljes ellátásra vállal. Gondos felügyelet. Zongora használat. IX., Lónyai ucca 18/B. II. 1.

Szerény kis szoba ellenében, vagy igen redukált díjazásért német és zongorórát adnék lelkiismeretesen. Szíves megkeresést „Zongora“ jelígre kérek.

Kiadó egy szép uccai szoba fürdőszoba használattal. Cim a kiadóban.

Kiadó különbejáratu butorozott szoba teljes orth. kóser ellátással havi 1800 lejért. Heltai ucca 2.

Kiadó 4 szoba, elő- és fürdőszoba. 1 holdas, 300 drb termő gyümölcsös. Str. Regala 56. Értekezni Ardevan, Str. Oct. Goga 5.

Kiadó különbejáratu butorozott szoba. Str. Octavian Goga 5. földszinten jobbra.

Francia órákat adok kezdők részére. Cim a kiadóban.

Különbejáratu, egészséges, napos butorozott szobát keresek azonnalra. Cimeket a kiadóba kérek.

Két diák, vagy iskoláslány teljes ellátást kap zongorahasználattal központban. „Német“ jelígre.

Gépi aszurt és precíz gomblyukkötést és pliszét, gaurfrett olcsón vállal. Nagyvárad. Piata Mihai Viteazul 5.

Ismét kapható:

Ganz Ábrahámné

Kóser szakácskönyve

Leszállított ára:

Lei 180

Kapható az UJ KELET könyvosztályában, a pénz előzetes beküldésével, vagy utánvéttel

HIREK

— A Graf Zeppelin elindult Délamerikába. Berlinből jelentik: A Graf Zeppelin ma reggel Eckener dr. vezetése alatt 6 órával és postával elindult újabb dél-amerikai útjára.

— Montague Norman hazatér Angliába. Londonból jelentik: Newyorki jelentés szerint Montague Norman, az Angol Bank kormányzója ma száll hajóra, hogy visszatérjen Angliába. Normannal utazik vissza londoni állomáshelyére Mellon, az Egyesült Államok londoni nagykövete is.

— Meghalt a román-magyar vegyesbíróóság elnöke. Berlinből jelentik: Cederkrantz párizsi svéd követ, a román-magyar vegyes döntőbíróóság elnöke Stuttgartban, ahol nyári szabadságát töltötte, váratlanul meghalt.

— Bécsben tartja kongresszusát a hadirokkantak és hadviseltek nemzetközi kongresszusa. Bécsből jelentik: A hadirokkantak és hadviseltek nemzetközi szervezete nyolcadik évi közgyűlését szeptember elsejétől harmadikáig Bécsben tartja az alsóausztriai tartománygyűlés előteremében. A szervezet, melynek elnöke H. Pichot orleansi tanár, hét éve működik a Francia-, Német- és Magyarországból, továbbá Ausztriából, Romániából, Bulgáriából, Dániából, Finnországból, Jugoszláviából, Lengyelországból, Szlovákiából és Danzigból összesen tizenötmillió taglétszámmal rendelkezik. A szervezet célja a háborús áldozatok szociális helyzetének megjavítása és a világbéke fenntartásának szolgálata.

— Szeptember 5-én lesz a Vulpeanu ügy táblai tárgyalása. Vulpeanunak, a négyvilkos táncmesternek szeptember ötödikén tartja meg a tábla a fellebbviteli tárgyalását. A szüneti tanácsban Vojtescu táblabíró fog elnökölni, míg dr. Muresan és dr. Furnea táblabírók, mint szavazó bírák fognak résztvenni a tárgyaláson. A vádat Camarasescu főügyész helyettes képviseli és a védelmet dr. Giurgeniu János, dr. Munteanu Joan, dr. Xanopol és dr. Fábíus ügyvédek fogják elvállalni. Kolozsvár lakossága körében, valamint jogászai körében nagy érdeklődés nyilvánul meg a tárgyalás iránt.

— Rejtélyes módon megszökött a fegyverházból egy tíz évre ítélt német író. Berlinből jelentik: C. Thielecke író, akét 10 évi fegyverháza ítélték anyja meggyilkolásáért, eddig fel nem derített módon egy fogolytársával megszökött a fogságból. A szökevényeket a börtön előtt gépkocsival várta s azon menekültek el.

— Az óceánrepülőnek niacs pénzre szüksége. Londonból jelentik: Mollison óceánrepülő visszaérkezett Newyorkból újfundlandi Harbour-Graceba, ahonnan kedvező idő esztén reggel startol légi úton vissza Európába. A pilóta — skót létére — igen jól érezte magát Amerikában, mert semmiért sem akartak tőle pénzt elfogadni s így teljes egészségében visszahozhatta magával utjára vitt pénztárcáját. Neveve jelentette ki Harbour Graceban, leszállása után az újságíróknak, hogy kitűnő s valóban skótoknak való hely ez az Amerika.

— Bigámia miatt letartóztattak egy munkást. A kolozsvári rendőrség tegnap este bigámia miatt tartóztatta le Ignác László munkást. Ignác 1918-ban Mocsány Máriát vette feleségül Kolozsváron, majd néhány hónap múlva elhagyta és összeházasodott Crisan Annával Gerenden. Ettől a dátumtól kezdve Ignác Gerend és Kolozsvár között utazgatott és kettős házasságát folytatott. A bigámia a napokban derült ki, amikor az első asszony anyanút fogva kiutazott Gerendre, ahol aztán megtudta a valóságot. Mocsány Mária visszajött, feljelentette az urát, akit Moholeanu detektív tegnap letartóztatott.

— A kolozsvári Zsidókörház új osztálya. A kolozsvári zsidó közkórház vezetősége a kórház sebészeti osztályát kibővítette, egy új sebész-urologiai osztályt állított fel, amely a legmodernebb berendezéssel bír és amelynek vezetőorvosává dr. Lasz Gyula operatőrt nevezte ki. Lasz Gyula dr. a kórház megnyitása óta működik a kórház sebészeti osztályán. Kíváncsi iskolázott sebész, kinek képességeit méltóan honorálta a kórház vezetősége ezen önálló munkakörbe történt kinevezésével, amely csak emelni fogja a kórház sebészeti osztályának eddigi kitűnő hírnevét.

Felakasztotta magát egy bukaresti biztosítási vezérigazgató

Bucuresti-Bukarest, aug. 30. Tegnap délután az Adriatica biztosító társaság igazgatója, Maxim Farvius, irodájában felakasztotta magát. A szolga csak az esti órákban vette észre az öngyilkossá-

got, amely nagy feltűnést keltett. Az öngyilkos igazgató hátrahagyott levelében gyógyíthatatlan betegségével indokolta tragikus lépését. Busteniben üdülő családját táviratilag értesítették.

Ujból megindulnak a román-orosz tárgyalások

Törökország és Lengyelország közvetitenek Románia és Oroszország között

Bucuresti-Bukarest, aug. 30. Beck lengyel külügyi államtitkár 3 napig maradt a fővárosban. Ezen idő alatt kétségtelenül megbeszélésre kerül a lengyel-orosz, illetve román-orosz kérdés is.

Az „Adeverul” szerint egyébként a román-orosz tárgyalások rövidesen újból megindulnak. Részben Lengyelország, részben Törökország közvetitene

a tanácskozásokat, amelyek a lap szerint Genfben fognak megindulni, ahol Tewfik bey, török külügyminiszter a Népszövetség szeptemberi ülészakán fogja megkíséríteni a két álláspont összeegyeztetését.

Románia álláspontja egyébként ebben a kérdésben szilárd és határozott és mindenekelőtt az európai általános békét tartja szem előtt.

— Pan Halippa hívei sürgetik a miniszteri tárcát vezérüknek. Bukarestből jelentik: Kisenében tegnap délután érte keletet tartottak Pan Halippa hívei, képviselők, szenátorok és prefektusok. Elhatározták, hogy továbbra is aktív miniszteri tárcát igényelnek vezetőjüknek és nincsenek megelégedve azzal az ígérettel, hogy ősszel sor fog erre kerülni. A Curentul szerint furcsa az a kormányparti ellenzéki kérdés, amit a beszárabiaiak művelnek.

— Tessitori Nóra szabadtéri szavalóestje. A kolozsvári református kollégium kisebb udvarán kedden este zajlott le a Tessitori Nóra szavalóestje. Az udvar északi falát, ahol a pódium állott, négy görög oszloppal képezték ki zöld lombokkal. A szomszéd fal erkélyén fuvolások harsonáltak, az udvar zsufolásig tele Kolozsvár legjobb közönségével: sok dolgozó fiatal, diákok, az intellektuális élet színeje.

Tessitori Nóra ezuttal főleg a békét áhító, a békét követelő, a békéért rajongó költeményeket szavalt azzal a tiszttal átérzéssel, ami minden előadását áhítatossá és emelkedetté varázsolja. A béke-poémák közül Romain Roland „Ara pacis” című verse döbbentető erővel ragadta meg a hallgatóságot. Nagy hatást keltett Vörsmarty Mihály két világhájdalmas költeménye. A verseket fűlváltva Jakubicek hárfakísérete és a fiatal Bródy Tamás harmoniumjátéka festette alá stílusosan.

Kimagasló száma volt az estnek Pop Virgil nagy technikai készséggel és művészi átérzéssel fűtött hegedűjátéka Bach egyik románcát játszotta el és a szünni nem akaró taps után egy könnyebb fajsúlyú dalt kellett eljátszania. Az előadásról mindenki meleg, sokáig rezonáló emlékekkel tért haza.

— Nagy tűz egy szilágycsehi faluban. Szilágycsehi tudósítónk jelenti: Vasárnap délután a Szilágycseh melletti Völcsökben borzalmas tűzvész áldozata lett Vass József és János parasztagdák háza és a házakhoz tartozó gazdasági épületek, melyekben nagymennyiségű gabona volt felhalmozva. A tüzet gyufával játszadozó gyermekek okozták, egy égő gyufát a szalmakazalba dobva. Csak önfeláldozó munkával sikerült a tüzet annyira lokalizálni, hogy az egymásra torló dűzpfedeles házak közül csak a két Vass-testvér háza váljon a tűz marta lékává.

— A szilágycsehi Aviva-Barisszia táncestélye. Vasárnap este rendezte meg a szilágycsehi Aviva-Barisszia ezévi nyári táncestélyét, mely kitűnő hangulatban, imponáns külsőségek között és ragyogó siker mellett zajlott le. A rendezés Salamon Sándor, Königstein Sándor és Glück Ernő érdeme. Az estély jövedelme a KKL javára lett fordítva. A szépségversenyt Fiss Magda, Königstein Irén és Goldmann Margit nyerték meg.

KAY WHITT

a nemzetközi vigjáték színésznő pénteken, szeptember 2-án este fél 8 és fél 10 órákor kezdi meg vendégszereplését a Magyar Színházban

Tíz évi budapesti működés után, ahol szalonomat a legelőkelőbb hölgyközönség frekvenciáta, nőiruhaszalonomat szeptember elsején megnyitom. Cluj, Str. Berthelot 6. (Eötvös uca), ahol a hölgyek mérsékelt áron juthatnak a legelegánsabb és legutolsó divat szerinti toalettkészlet-

Elsőrendű angol gyártmányú háztartási cikk házról-házra való eladására garanciaképes (5000 lej)

helyi és környéki ügynököket

felvesszünk Észak-Erdély város és falvainban. Ajánlatokat „Gyakorlott eladó” jellegére Rudolf Mossehoz, Cluj.

NAPRÓL NAPRA

Mussolini tegnap megjelent a fizioógusok nemzetközi kongresszusának megnyitóján s a kormány képviseletében üdvözölte a tudósokat. A kongresszuson 37 országból több mint ezerkét száz delegátus vesz részt.

Lebrun elnök tegnap töltötte be 61-ik életévét. Az elnököt ebből az alkalomból a világ minden részéből számosan keresték fel üdvözlő távirataikkal.

Párizsi divatszakkértők szerint számolni kell azzal, hogy az idei télen meg fog szünni a női estélyi ruhák hátdekkoltáza. A ruháknak rövid kis ujjai is lesznek a vállak eltakarására. Ha valamelyik hölgynek nem lenne kedve új-ja estélyi ruhához, sálat kell majd köré és vállára csavarnia.

Moszkvai jelentés szerint a szovjet növénykutató expedícióinak egyike Asz szerbeidzsán hegyeiben nagymennyiségű vadon növény búzát talált. Ez a fajta buza rendkívüli ellenálló képességgel rendelkezik a szárazsággal és a hideggel szemben.

A newyorki földalatti vasutat a bíróság zárgondnokság alá helyezte, mert szeptember elsejei 31 millió dolláros kötelezettségeinek nem tud eleget tenni. A vasút forgalma az utóbbi két évben a gazdasági válság következtében erősen megcsappant s Walker főpolgármester többszöri kérés ellenére sem engedélyezte a díjtételek felemelését.

Pallanza olasz városban több mint hetven 90 évesnél idősebb ember él s nyolc lakos tul van századik életévén.

— A japán csapatok visszavetették a kínai csapatokat. Londonból jelentik: A japán csapatok visszavetették Mukdenből a kínai támadókat. A löszerraktárak és a rádióállomás a harcokban sértetlenek maradtak, de a repülőter több hangárja néhány japán géppel leégett. A japán csapatok folytatják a kínaiak üldözését.

— Háromszáz bírót akar felfüggeszteni a lengyel kormány. Varsóból jelentik: Kéthónapi időtartamra felfüggesztették a bírói elmozdíthatatlanságot biztosító törvény érvényét. Ugy hírlik, hogy a kormány 300 bírót fel akar függeszteni állásától s számosakat át helyez más bírósági kerületekbe, vagy más beosztásba.

VIDAM SAROK

A négyéves Mancika kéréli a nagynénjét:

— Lujza néni... hnynd csak be a szemedet.

A néni behunyja a szemét.

— Igy ni... — mondja eléggülten Mancika. — Most mindnyájan gazdagok vagyunk.

— Hogy érted ezt, kislányom? — kérdi csodálkozva a néni.

— A papa azt mondta, hogy ha egyszer a néni behunyja a szemét, mindnyájan gazdagok leszünk.

— Ugyan ne vitatkozzunk... Hiszen itt a jelenlevők fele hülye! — mondja Taszilo gróf.

— Kikéchéjük magunknak! — tiltakoznak egymásután a társaság arisztokrata tagjai. Vond vissza azonnal.

— Hát jó, — visszavonom. A jelenlevők fele nem hülye.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Az antiszemita vezér újra össze-vissza beszél a kamarában

Cuza hat pontban szegezte le antiszemita programját

Cuza sajnálja, hogy ezzel a parlamenttel nem tudja megoldani. Évangéliumról, talmudról és faji teóriájáról beszélt az antiszemita vezér

Mayer Ebner erőlyesen visszautasította Cuza durva kirohanásait

Bucuresti-Bukarest, augusztus 30. A kamara délelőtti ülésén Popov Adonis lupista kérdezi a miniszterelnököt és pénzügyminisztert, mik a céljai a népszövetségi szakértők látogatásának, milyen formában kíván a Népszövetség a román államnak segítségére lenni? Van-e információk a szakértőknek arról, hogy a román közvélemény milyen álláspontot foglal el a külföldi adósságok fizetésének kötelezettsége és a pénzforgalom problémájának kérdésében?

Egy másik interpellációjában a Vatikánal kötött konkordátumról akar szólni és kérdezi, miért nem terjesztik a konkordátumot ratifikálás végett a parlament elé.

A fegyvertartási engedélyek megkönnyítését kéri egy Cuzista

Vasilju cuzista a fegyvertartási engedélyek megkönnyítését kéri.

Stoica lupista a vetőmagok kiosztásának megszervezését és az adók leszállítását kéri.

Oseanu averescanus az autonóm intézetek igazgatósági tagjainak kimutatását kéri annak igazolásával, mennyi taniemet vettek fel kezdettől fogva az igazgatósági tagok.

Dr Mayer Ebner az állampolgársági törvényjavaslatot sürgeti.

A felirati vitában Gerescu gheorghista szólal fel, aki felszólítja a kormányt, hogy a legnagyobb takarékoságot vezesse be minden irányban és számoljon a realitásokkal.

Cuza a felirati vitában

A délutáni ülésen folytatták a felirati vitát.

Cuza volt az első szónok, aki mindenk előtt sajnálja, hogy nincs jelen Vaida, akinek gratulálni szeretett volna mai névnapjára, amit onnan tud, mert neki is Sándor a neve.

Ionescu kormánypartii tréfásan: Akkor hát fogadja gratulációinkat.

Cuza: Nem azért mondom. Amíg egyébként a felirati vitát illeti, nincs tulságosan eltelve ennek lefolyásától. A románoknak össze kell fogniuk politikai pártokra való tekintet nélkül, annál inkább mert a pártok amúgy is fel fognak bomlani. Hol van a régi konzervatív párt, mi lett a radikális pártból és hova jutott a nagy liberális párt? Mi vagyunk a pártoknak örökösei.

„Szép kis örökösök“

Egy liberális: Szép kis örökösök!

Cuza: Legyenek büszkék erre az öröksőre. Előbb utóbb átvesszük az önök helyét.

Ionescu kormánypartii: Hát meddig fog élni?

Cuza: Amíg befejezem művemem. Az én halálomat csak a zsidók várják, akik nagyon szeretnék már a föld alatt tudni.

Ezután foglalkozik a felirati vitával, amelyben nagyon komolytalan beszédek hangzottak el. Öfelsége ezelőtt egy évvel az erők egyesítését kívánta, de miután a pártok ellene szegültek, fordult Jorgához, ehhez a tiszteletreméltó nagy tudóshoz. De mit tehetett Jorga, ha kormányában a főszerepet Argetoianu játszotta, akinek nincsenek ideáljai, nincs koncepciója, aki cinikus és szkeptikus és aki mindent tönkretesz, amiben részt vesz. A felirati vitában mondott beszéde is klaszszikus példája Argetoianuról mondott jellemzésének, csak tréfál mindenről és csu folódik. Ahelyett, hogy őszintén azt mondta volna, sajnálom, nem tudtam terveimet

megvalósítani, csak gunyolódik és szellemkedik.

Ahogy Cuza a zsidókat és a szocialistákat látja

Ezután rámutat arra, hogy a többi párt azért nem tud boldogulni és azért fog felbomlani, mert nincsen doktrínájuk. Egyedül két pártnak van a parlamentben rossz doktrínája. Az egyik a zsidó párt, amelynek a doktrínája a talmudisztikus thóra, a másik a szocialisták, akik a zsidó Marx osztályharcos doktrínájára támaszkodnak.

Rascanu: Nem cserélek a maga doktrínájával.

Cuza: A nagy konzervatív párt, amelynek vezetői közt voltak Take Ionescu, Filipescu, Rosetti és annyi mások, megszűnt, mert doktrína nélkül nem volt ami összetartsa. Nekünk is van doktrínánk. Krisztus, Király, nemzet, Románia a románoké. Ez a mi doktrínánk. Ellene vannak talán?

Dr. Buteanu Aurél: Ön van ellene Krisztus tanainak!

A zsidókat nem kell szeretni

Cuza: A mi doktrínánk az evangéliu-

mon alapszik. Önök csodálkoznak ezen a kijelentésen, pedig ezt érzem és vallom. A zsidók nem tartoznak azok közé, akiket szeretni kell, ők feszítették meg Jézust, ők az emberiség ellenségei.

Egy rogram, amelyre nem kíváncsi senki

Cuza ezután ismertetni kívánja pártjának programját.

Pompiliu Ioanitescu: Ismerjük, nem kerünk belőle.

Cuza: Dehogy ismerik. Mindenekelőtt az a véleményem, hogy a választásokat a királynak kell levezetnie, kiküszöbölve minden erőszakot és visszaélést. Következőleg a parazita ipar megszüntetését, majd a kartellek elleni harcot hirdeti. Rapszodikus módon ismét a zsidó problémára tér át. Falticeniben 19 ügyvéd közül 18 zsidó. Ez mindennél többet mond. Ha ő lesz a miniszterelnök, meg fogja változtatni az alkotmányt és azon kívül fogja helyezni a zsidókat, akiket ránk erőszakoltak. Nem esoda, ha tudjuk, hogy Clemenceaunak a titkára, Mandel, Wilsonnak pedig Weisz rabbi volt.

365 szavazattal Goering lett a német birodalmi gyűlés elnöke

A kommunisták Loebe szocialistára szavaztak, aki 135 szavazatot kapott. A centrum Goeringre adta szavazatát

Berlin, aug. 30. Lapzárta után kaptuk a jelentést, hogy a német birodalmi gyűlés elnökévé Goering nemzeti szocialista képviselőt választották meg. A centrum is mellette szavazott, kijelentették azonban, hogy ezt azért teszik, mert véleményük szerint a legnagyobb párt képviselőjének kell az elnöki székbe kerülnie és elveiknek teljes fenntartása mellett szavaznak Goeringre. A kommunisták bejelentették, hogy Goering jelöltetése elleni tiltakozás jeléül nem állítanak külön jelöltet az elnöki tisztségre, hanem Loebe szocialista ké-

viselőre, a birodalmi gyűlés volt elnökére adják szavazataikat. Loebe összesen 135 szavazatot kapott. A többi szavazatok részben üresek voltak, részben megoszlottak a kisebb csoportok között. A szavazás incidens nélkül zajlott le.

A birodalmi gyűlésen a kormány egyetlen tagja sem vett részt. Pápen, amint lapunk más helyén közöltük, kihallgatáson volt Hindenburgnál, aki magáévá tette a kormány gazdasági programját és csupán a munkásság szociális jólétére vonatkozó rendszabályokra hívta fel a kormány figyelmét.

„Ezzel a parlamenttel nem lehet megoldani a zsidókérdést“

Mayer Ebner: Ne vegye ajkára ezeket a nagy emberek neveit.

Cuza: Ezzel a parlamenttel nem tudom megoldani a zsidókérdést, hiszen vannak olyan szónokok, akik beismerték, hogy nem is ismerik, illetve azt állítják, hogy nincs zsidókérdés.

Hudita: Ez az én felfogásom.

A zsidók fokozatos kiűzése hat pontban

Cuza: Ez a vakok felfogása. De én azt akarom, hogy lássanak. A zsidó probléma igenis létezik és egyetlen megoldása van: A zsidók kiűzése. Fokozatosan kell ezt végrehajtani a következő pontok alapján:

1. A zsidók erdőinek kisajátítása,
2. kirekesztések az iparból,
3. kikergetni őket a falvakból,
4. numerusz klauzusz,
5. a városok nacionalizálása,
6. a köztisztviselők és a hadsereg raiból való kizárásuk. A zsidók árul!

Mayer Ebner: Tiltakozom az hogy árulóknak mondják a zsidókat. Áruló sohasem volt köztük.

Cuza: A történelmet meg akarj misítani.

Egy többségi: Így beszél ön Krí nevében!

Cuza: Maga nem ismeri Krisztus nait. Ezután a népszövetségi szakértők ugrik át, akiknek a meghívását nem helyesli. Javasolja a külföldi csoportok fizetésének megszüntetését.

Kedélyes vita Argetoianuval

Közben bejön Argetoianu, mire Cuza így szól: Sajnálhatja, hogy nem hallottam mit mondtam önről.

Argetoianu: Majd elolvasom tiszta jel.

Cuza: De más érdemes dolgokat mondtam.

Argetoianu: Sejttem.

Rendretasítják Cuza

Cuza ezután ismét a zsidókérdésről kezd beszélni, amely faji, vallási, gazdasági, kulturális és politikai problémát összehasonlítva Robut és Landaut és a generációról beszél a zsidósággal kapcsolatban.

Mayer Ebner hevesen tiltakozik és követeli, hogy az elnök utasítsa rendre a szónokot, mire Pop Csicsó kéri Cuza, hogy tartózkodjék a sértésektől.

A csend helyreálltával Cuza a faji kérdéstről beszél, mire Rascanu megjegyzi: A zsidóság magasabbrendű faj, amit ön is elismer.

Cuza héberül fordít

Cuza most a zsidó vallásról beszél, idéz a Bibliából és a talmudból. Hébernyelvű idézeteire Mayer Ebner hevesen tiltakozik és ferdtetésekkel vádolja.

Cuza végül befejezi beszédét azzal, hogy a felirati javaslatot nem fogadja el. Ezután Zelea Codreanu beszél, aki a kormány gazdasági politikáját bírálja és tiltakozik a kölcsönök ellen, amelyek nagy terhei a jövő generációra nehezednek.

A szenátus- ülés

A szenátus mai ülésén Gyárfás Elemér szólal fel a községi választásokról szóló törvényjavaslatához. Gyárfás hangsúlyozta, hogy a nemzeti parasztpárt iránt Erdély népe azért volt mindig bizalommal, mert az autonómiáért küzdött és az első nemzeti parasztpárti kormány közigazgatási törvénye igyekezett is ezt az elvet a gyakorlatban keresztülvinni. Sajnálattal konstatálja azonban, hogy a jelenlegi törvény nem állítja helyre a status quot és részben meghagyja az előző kormány centralizáló és a prefektusi hatáskört kibővítő intézkedéseit. Hangsúlyozza, hogy Erdély lakossága ragaszkodik az új közigazgatási választásokhoz, mert saját maga akarja községeknek életét vezetni. A magyar párt ezért nem szavazza meg a törvényjavaslatot.

Gyárfás felszólalása után a szenátus a törvényjavaslatot megszavazta.

FRATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Hivatala, Nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron János, Pop (v. Brassai u.) 19. sz. Telefon 9-77.